Vgnes Vandenberg

Ons Doomkerke, 1961, nr. 2

EEN VLIEGVELD TE DOOMKERKE (1916-1918)

Het was rond half-oogst 1916 dat een honderdtal mannen van Doomkerke en omliggende door de Duitsers opgeëist werden om op het Sint-Pietersveld een "Flugplatz" aan te leggen. Ze moesten elk een spade, een schup of een bijl medebrengen om de grond te effenen of bomen af te hakken.

De strook grond, waar het vliegveld zou komen, vormde ongeveer een vierkant met volgende zijde: de steenweg Veldkapelleke-Kruiske, met het Gentse Veld als hinterland; dan de weg Kruiske-Lindeveld tot aan Cootjes hoogte, met de Zouter als hinterland; dan naar 't Gesticht met de vlakte naar 't Lindeveld als verlenging; eindelijk de weg terug naar 't Veldkapelleke.

Volgens het zeggen van de Duitse soldaten die ons kommandeerden zou dit een schoon en welgelegen vliegveld worden maar 't was met tegenzin dat we al die mooie bomen moesten rooien en dat vruchtbaar land met kiezel en as in een rousachtige windroos omzetten.

Na enkele weken werk kwam het plein in gereedheid en landden de eerste vliegtuigen: een Jagd Staffel (éénzitters) en een waarnemers-Staffel (tweezitters); elke staffel omvatte zes vliegtuigen. De ene kwam van Handzame, de andere van Lagnicourt in noord-Frankrijk; dit volgens het zeggen van de mekaniekers en monteerders die tevens onze bewakers waren. De eerste vliegmachines werden onder zeilen en tenten ondergebracht doch naderhand werd het plein vergroot en werden hangars en barakken in hout of plaatijzer bijgebouwd; ook werk- en opslagplaatsen. Munitie en benzine werden echter ondergronds in kuilen bewaard.

De soldaten die ons bewaakten waren meestal licht verminkten die zich niet veel meer om de "Krieg" bekommerden doch meer uitzagen naar een pint bier of wat spek voor de heimat. Zo konden wij nogal gemakkelijk aan een kruik benzol of een zak kolen geraken. Niettegenstaande de bedreiging met zware straf zoals verbanning naar Sedan of de dood met de kogel ging de "zwarte markt" toen reeds een goede gang.

Eens werd er iemand uit ons bende verrast. In een benzinekuil, waar hij werkte, had hij zojuist zijn "pulle" met benzol gevuld toen "den bril" of "de schelen" zoals wij die gestrenge feldwebel noemden, in het deurgat verscheen. Hij begon reeds te brullen van "sacrament" en "donnerwetter" en dreigend met zijn stok kwam hij vooruit, doch onze vriend verloor zijn koelbloedigheid niet: hij zette de "pulle" aan zijn mond en goot een slok benzol naar binnen... "Den bril" bedaarde en verschonend zei hij: ach, ich meinte es war Benzol! "Nee, zei Poliet, es ist Kaffee!" maar hij is er toch acht dagen ziek van geweest.

Dat geval kwam onze bewakers ter oor en toen werd tussen ons en hen een akkoord gemaakt: geen kleine hoeveelheden meer te robberen maar een gans vat ineens; "das fällt so nicht auf" zegden ze... Het was inderdaad zo: eens werd iemand betrapt met een kruiwagenwiel dat hij naar huis wilde meenemen doch Max de soldaat zei: "de ganse wagen of niets! Als men morgen een kruiwagen vindt zonder wiel staat gans het vliegplein in rep en roer terwijl naar een ontbrekende kruiwagen niet omgezien wordt."

Naarmate de oorlog zijn treurige gang ging werd het vliegplein uitgebreid en groeide de bemanning aan. Alle slag vliegtuigen kwamen het aantal vergroten, vanaf het kleine jachtvliegtuig tot de tweemotorige Gotha's en onophoudend hoorde men het geronk en gegrol van de zware motoren. Bizonder 's nachts klonk dit ijzingwekkend en akelig.

Wanneer zij uit zuidelijke richting van een vernielingstocht terugkeerden dan vielen de motoren boven Doomkerke-dorp stil en begon de landing. Lichtkogels van alle kleur dansten en zweefden in de lucht als een reusachtig vuurwerk. Het gebeurde ook dat geallieerde vliegers de terugkerende Duitsers vergezelden en, van zohaast de landingsbaan verlicht werd, deze met bommen of mitrailleurvuur bestookten. Dan kwam het afweergeschut in actie zodat horen en zien verging.

Het ging er teweeg slecht aan toe met Doomkerke-dorp want aan de kerktoren hingen de Duitsers een licht dat 's nachts als baken moest dienen; gelukkig heeft het niet lang dienst gedaan: 5 nachten maar.

Het leven op en rond het vliegplein werd zeer gevaarlijk en menig soldaat werd bij bombardementen verminkt of gedood. Het werd er zo onuitstaanbaar dat meer zuidwaarts op Doomkerke nog een tweede vliegplein aangelegd werd aan de oostkant van de Brandstraat tussen het dorp en het oud Haantje. Dit plein werd echter nooit benuttigd want op een koele morgen waren alle vliegtuigen... gaan vliegen: volgens berichten zat het scheef langs de kanten van Cambrai en de Somme.

Tal van beroemde vliegeniers zijn langs het vliegveld van Doomkerke voorbijgekomen. Als men de toenmalige oorlogsgeschiedenissen nu leest, vindt men veel namen terug die ons toen zeer bekend waren: Boehme + 29.1. 1917 te Zonnebeke, Immelmann + 23.4.1917 te Diksmuide, Chelius, Wolff, Schumann, von Richthofen...

Op het kerkhof aan het Veldkapelleke werden enkele Duitse manschappen en vliegers begraven. Ook een Engelsman vond er zijn laatste rustplaats. Op zijn graf werd een grote krans uit levend groen en bloemen neergelegd en op een lint van grof lijnwaad kon men deze treffende woorden lezen: Im Leben Feind, im Tod vereint. (in leven vijand, in de dood verenigd).

Karel Lamont, Doornik.

Een oud-werkmakker getuigt :

Het strekt Karel tot eer dat hij altijd zo kameraadschappelijk met ons was en aan velen dienst heeft bewezen.

Karel was ook de eerste om een dodelijk gewonde Franse vlieger bij te staan. Bij een luchtgevecht stortte een Frans vliegtuig met twee bemanningsleden neer, op 50 meter vóór "Mannens' huizeke" waar Karel en Mathilde Desmet woonden met hun gezin. Dat gebeurde op een lentemorgen in 1918.

Ons Doomkerke, 1964, nr.3

VIJFTIG JAAR GELEDEN:

VLUCHTERSMAANDAG TE DOOMKERKE

24 augustus 1914 was een dag die onder de benaming "Vluchtersmaandag" de geschiedenis inging.

Begin augustus waren de Duitsers ons land binnengevallen doch het zou tot oktober duren eer hun leger de IJzer in Westvlaanderen bereikte: het gros was naar het hart van Frankrijk opgerukt en leverde er slag aan de Marne. Intussen bestond in onze streek hun bedrijvigheid in verkenning door groepjes ruiterij, wijl Antwerpen nog door ons leger verdedigd werd. Intussen ook deden allerlei geruchten en legenden over het Duitse leger de ronde en één ervan verwekte zekere dag in Oost- en Westvlaanderen een paniekstemming, zodanig dat alle mannen op de vlucht sloegen. Dat gebeurde op Vluchtersmaandag.

Hierover verschenen o.m. twee leerzame bijdragen in Biekorf, jaargangen 1959 en 1960.

In de eerste bijdrage verhaalt de heer Jos. Desmet :

" De maandag 24 augustus 's morgens trokken vijandelijke troepen door Denderleeuw. Drie beschonken burgers dreven de spot met de soldaten en moesten vóór de paarden opstappen.
Aanstonds verspreidde zich het gerucht dat de Duitsers de mannelijke bevolking van 15 tot 50 jaar vóór zich uitdreven om als schild te dienen bij gebeurlijke gevechten. Het grootste deel van de mannelijke bevolking sloeg op de vlucht in de richtingen Aalst-Gent en Ninove-Oudenaarde. In al de gemeenten waar zij voorbijkwamen verspreidden zij de schrik en dreven zij de mannelijke bevolking op de loop. Enz. 's Anderendaags, wanneer de schrik geweken was, en de meeste weglopers teruggekeerd waren, werden de gekste dingen over deze vlucht verteld. Alles eindigde in een schaterlach (enz.). Ondertussen hadden de Duitsers de drie dronkaards, die de oorzaak van de paniek waren, te Ninove losgelaten."

Deze en andere gegevens vond de heer Desmet in "Gazette van Brugge" en "Journal de Bruges", augustus 1914, alsook "In Oorlogstijd. Uit het dagboek van Stijn Streuvels, augustus 1914".

In Biekorf 1960 volgt een verhaal over dezelfde Vluchtersmaandag, ditmaal door dhr. J. Delbaere, die zijn gegevens put uit "Deerlijk in oorlogstijd" van Leon Defraeye, "In oorlogstijd" van Stijn Streuvels, "Wijnavond bij Dr. Aldegraaf" van René Declercq, "Leupegem" van Hector Vandevelde, "Memoriale Rumbecanum" van Pastoor Slosse te Rumbeke, "De Gazette van Iseghem", "De Gazette van Thielt", "Boos Iseghem", alle uit augustus 1914, alsook het 2de Oorlogsdagboek van Leon Defraeye.

Men zegt dat velen kwaad zijn als men hen aan dit avontuur herinnert dat zij beleefd hebben. Te Doomkerke evenwel laat men thans lachen en lacht men mee.

TE 't DOOMKERKE

Ook te Doomkerke kwamen vluchters voorbij en zaaiden er vrees. Eerst was het de voerman van de Bloemmolens van Deinze die met paard en wagen en marchandise op hol sloeg, gevolgd door een paar Ruiseledenaars, doch tegen de avond waren het vluchters uit het oorspronkelijk vluchtgebied die hier paniek zaaiden.

Karel Mauws van Doomkerke vertelt :
"Ik was toen 16 jaar en wachtte vaders koeien op een open weide in 't Gentse Veld. Ik liep baarvoets en blootshoofd en had mijn vest aan een staak gehangen.

Almeteens zag ik op de kalseide, nabij de hofstede De Ram, een hele bende mannen voorbijtrekken. Zij spraken de een en de andere aan en verklaarden van Oordegem, tussen Wetteren en Aalst, te komen. Ik aanhoorde ook dat gesprek en werd zo benauwd dat ik vest en muts en kloefen en koeien in de steek liet en mee optrok.

Echter niet verder dan 't Gesticht op Sint-Pietersveld. Daar werden we door de Direkteur van 't Gesticht tegengehouden en gerustgesteld: "De Duitsers! Die zijn nog in Luik aan 't kolen scheppen!". En tot Miel Demuyt, een van zijn werkvolk: "Ga-je gij ook meevluchten, gij met uw kot vol jongens? Allee, zeer naar huis!"

Reeds vroeger, in de noenestond, waren op het dorp te Doomkerke, de "bazen van de Plaatse" in spoedvergadering bijeengekomen. "ZIJ zouden niet vluchten doch eerder de Duitsers tegenhouden"; Simbolisch spanden zij de straat af met een ketting en haalden hun riek voor den dag. Een groepje trok zelfs naar die hoek zonder naam aan 't Gentse Veld en een van hen stekte met zijn riek in die dikke eik aan Maerens.

Doch 's avonds zongen zij een toontje lager :
Manen Van Hecke vluchtte 't bosselke in, achter zijn woning. Gust Mauws verborg zich in zijn hof onder een hoop eiken wissen die hij boven een grachtje gelegd had. Baaske Lamont zat verscholen achter een hoop boonpersen en anderen vluchtten samen met Desten Dorens en Juul Maerens Mannens bossen in. Daar had zelfs een der vluchters een geit meegenomen (voor de melk): hij werd door zijn maats verplicht haar muil toe te houden, terwille van het blaten, om niet verraden te worden!

Nog andere Doomkerkenaren drongen zelfs door tot op Wildenburg alwaar de pastoor troostengel speelde: Ba, de Duitsers zullen hier zo rap niet komen.. "Gaan ze niet komen? Laat ze dan maar komen ook!" zuchtte er een onthutst en toch getroost en zo trokken allen weer huiswaarts.

Op de parochie Sint-Jan was het eveneens de pastoor die zijn schapen in bedwang hield. De zondag daarop stelde hij zelfs de gelovigen van op de predikstoel gerust doch een paar dagen nadien was het hijzelf die er van onder muisde. Men heeft er hem nooit meer teruggezien...

Adh. D.

HOE DOOMKERKE VLUCHTTE !

Robert Lamont.

Einde Augustus negentienhonderdveertien
Was er een ongehoorde warboel te zien :
Voor het dreigend gevaar en het oorlogsgerucht
Was iedereen met schrik bevangen en sloeg op de vlucht !

De schrik zat er in ! Er was niets aan te doen;
De trek begon op een maandag, laat in de achternoen:
Als moeder terug kwam van 't dagelijk Lof
Zat vader verscholen achter een palmstruik in den hof !

Mijn oudste broer wilde met 't paard gauw vertrekken
Doch moeder kon hem de weg versperren aan 't hekken:
Zij vroeg hem: "Hewel, Karel, waar ga je naartoe?"
- "Naar Engeland ! 'k Ben mijn leven nog niet moe !"

" Maar jongen" zei moeder, "waar zit uw verstand
Om met zulk oud beestje te vluchten uit 't land?
Het kan haast niet stappen, dus ver van te lopen !"
- "Als 't niet meer kan, zal 'k het dan maar verkopen!"

Ziedaar wat zich reeds bij ons thuis heeft voorgedaan.
Intussen werd het avond en de vlucht hield maar aan:
Ze kwamen van alle kanten: van Deinze, van Gottem
Zelfs iemand van Ronse met brandende lantaarn bij hem.

Reeds enkele dagen was de "Garde Civiek" aangetreden
En heerste grote bedrijvigheid bij haar leden:
Er was een vrouw met wat haar op haar armen voorbij getrokken;
Dat was verdacht: misschien een spion in vrouwskleren gestoken !

't Bevel werd gegeven, 't geweer geladen en op draf
Trokken z'er een uur nadien omtrent allen op af !
Een auto reed door het dorp: ook heel zeker verdachten !
Een man op zijn fiets reed erachter op volle krachten.

Zo toonden zij wat ze voor de veiligheid waard waren
Doch slaagden er niet in de gemoederen te bedaren.
De slager uit het dorp stond met zijn hondenkar gereed
Geladen als een verhuiswagen (van één meter breed) !

Ook hij was een van de velen uit die lange stoet
Die trokken naar Mannens' bossen, daar zaten ze goed !
De bakker was er reeds meer dan twee uren aangeland,
Zijn brood stak nog in den oven, totaal zwart verbrand.

Bij Manen Van Hecke was 't nog andere thee,
Hij ging op de loop, maar z'n vrouw wilde ook mee.
Achter zijn huis liep een tamelijk brede beek;
Manen wipte erover en liet Mie in de steek !

Da' je gij d'er over kunt, riep Mie, da' geloof ik wel !
En Manen zijn antwoord? "'k Ben weg, 't is elk voor zijn vel !
Zijn vrouw liet hij achter al roepen en huilen
En ging.. zich 100 meter verder in 'n bosje verschuilen !

Als ge nadien te Doomkerke geel muilpeer wilde krijgen,
Dan deed ge maar best van dat historietje te zwijgen !

NOG VLUCHTERSMAANDAG TE DOOMKERKE

BEKENTENIS VAN EEN DIE NIET VLUCHTTE

Karel Lamont

D'er is al veel geschreven en gewreven over die Vliegende Maandag van 50 jaar geleden, maar hij ligt nog fris in 't geheugen van degenen die hem beleefd hebben voor zover ze niet reeds "naar een beter oord gevlucht zijn".

Thans moet men erom lachen en ikzelf lach bijzonder om een feit dat mij toen persoonlijk overgekomen is. Ik wil het voor amusement in "Ons Doomkerke" verhalen, maar de lezer mag mij niet van grofheid beschuldigen als ik hier of daar in mijn tekst wat te realistisch ben.

Alles werd kalm te Doomkerke na zo'n bewogen achternoen. De avond begon te vallen en enige overgebleven geburen zaten de toestand te bespreken, in een groepje gehurkt vóór onze deur.

We waren allen van kop tot teen gewapend: Charles Braet, de slachter, had een groot kapmes over z'n schouders gehangen en hield een jachtgeweer tussen z'n knieën. Wiet Defauw, timmerman, had een zware "marten" bij zich die hij "goedendag" noemde, en in zijn vestzak glimden lemmers van versgeslepen beitels. Fons Bakkers, boomzager, stond op garde-à-vous met zijn greep, juist gelijk de "suisse" in de kerk. Ten andere, d'r was sprake van de suisse z'n pijk te gaan halen als wapenversterking. Desten Dorens droeg een lange verroeste sabel, voorzeker nog herkomstig van de Slag van Waterlo. Zijn zakken staken vol flessen bier want "in een koortsige aanval wordt dorst geleden". Ikzelf, als jongen van 16 jaar, voelde mij sterk en fier tussen al die stoutmoedige mannen, temeer daar ik toch ook gewapend was: ne rekkerboog en mijn zakken vol keien. Eerst loechen ze met mij, maar als ik hun de geschieden van David en Goliath vertelde, gaven ze mij gelijk. "Maar !... zou Coene gezegd hebben :

D'r werd beslist een patrouille uit te zenden, zoniet als verkenningstocht tegen de vijand dan toch om naar Mannens' Bossen te gaan waar het krioelde van vluchtelingen, om die mensen gerust te stellen: dat z'op hun twee oren mochten slapen !

Wiet en Desten en ik trokken op in de richting Veldkapelleke. Ik vooraan met gespannen boog en schietensgereed. Langs 't Gentse Veld hoorden we alopeens gerucht achter ons: getrappel van paarden en gerinkel van ketens...

" Daar zijn ze !" riep Wiet, en samen met Desten wipte hij de gracht over en vluchtte hij het land in.
Daar stond ik nu, gans alleen en als van de hand Gods geslagen: ik beefde van schrik, mijn knieën knikten en ik kon geen voet meer verplaatsen. In woeste vaart kwamen de paarden nader en reeds kon ik in het duister de ruiter ontwaren met een lange lans in de hand (maar in feite was het een zweep).

Toen de paarden vóór mij stil hielden zakte ik op mijn knieën en smekend stak ik mijn armen omhoog: "Mijnheer de Uhlaan, hen medelijden met mij en sla mij toch niet dood ! Ik ben nog zo jong !...

" 'k En ben ik verdomme geen Uhlaan : 'n Benne-k-ik Cies Verschelde, den boever van boer X. te Dentergem", klonk het antwoord, "en 'k vluchte me' mijn peerden naar Holland. Gauw, zeg mij zere, al waar is de weg naar Knesselare !"

Ik kon geen woord meer spreken maar ik voelde hoe warm dat het werd in mijn broek. Het stroomde langs mijn billen en als ik rechtstond liepen mijn kloefen vol...

De veldslag was voor mij afgelopen. Al scharrelend droop ik af naar huis en vroeg aan moeder een vers hemd. " Zij-je zot ?" vroeg moeder, "g'hebt zaterdag nog maar 'n nieuw aangedaan !" Maar als ik haar d'historie vertelde, antwoordde ze :
" Jongen, ge moogt dat algelijk aan niemand vertellen want de mensen zou'en nog zeggen da' je ne schijter zijt !..."

'k Heb het "fijne van de zaak" nooit aan iemand voortverteld, vooral niet aan Desten en Wiet, want die hebben mij altijd voor een held aanzien omdat ik gans alleen op de baan "durfde" blijven terwijl zij er vol schrik van onder gemuisd waren !

DOOMKERKE STELT ZICH TEWEER

Tientallen boeken krijgt men te lezen en evenveel filmen krijgt men te zien over de oorlogsgebeurtenissen '14-'18, gedrenkt in bloed en tranen en ander leed. Toch bood de oorlogstijd ook zijn komische taferelen. Een reeks artikelen in "Ons Doomkerke" hierover zullen wat afleiding brengen in de herinnering aan die gruwelijke gebeurtenis.

Buigen wij ons echter diep vóór die talrijke kerkhoven met duizenden graven en vergeten wij nooit diegenen die daar rusten. Zij stierven voor ons bestaan.

Het toenemend gevaar, dat de vijand onze streek naderde, gaf aanleiding tot verweer: een burgerwacht werd ingesteld.
Al de kloekste mannen zag men met een blauwe kiel, een rode zakdoek rond de hals, en op hun kloefen. (De kloefen werden afgeschaft omdat ze te veel lawijd maakten). Zo trokken ze de velden in om alles te bewaken. Ikzelf voelde ook neiging om mee te gaan maar " ze moesten geen koeiers hên".

Doch ik meldde mij als vrijwilliger aan op 't Gesticht Sint-Pietersveld: daar was een oefenschool opgericht voor toekomstige kanonniers. Een surveillant, 'n oudgediende uit de forten van Luik, gaf ons de eerste elementaire lessen over het hanteren van een kanon.

Ons kanon was 'n ijzeren aalpomp die op twee schragen lag. De instrukteur gaf les in 't Frans en algauw waren we vertrouwd met alle slag aardige woorden zoals: culasse, point de mire, point de tir, point de repère, doch met al die "points" ontstond er dikwijls verwarring onder de bedieners van het kanon.

We waren met velen en om iedereen aan 't werk te kunnen zetten hadden ze wel een hele batterij kunnen instellen.
De kanonniers werden ingedeeld elk volgens zijn bevoegdheid. Ik, voor mijn part, kreeg een versleten bezem waarmee 'k na ieder schot het kanon moest uitvagen.

Anderen hadden hun werk met de obussen: dat waren zorgvuldig geraspte en geschrapte bieten of "beeten". Als het commando weerklonk: "artilleurs à vos pièces!", moest iedereen zijn post bezetten. "Chargez pour tir de salve!": dat was gewoonlijk drie of vier bieten die verklakt werden, dat was enkel "tir de réglage". Doch van zodra we "doel" hadden ging het erop los! G'hadt de bieten moeten zien vliegen. Trouwens aan ammunitie was er geen tekort, want 't bietestuk lag naast 't maneuverplein.

Jan Lagaeysse zaliger kwam eens voorbij, schudde droevig het hoofd en zei: "Ge moe' nie' vragen wat 'n oorlog kost!" als hij daar twee karrebakken vol met verschoten bieten zag liggen...

Naderhand werd de burgerwacht afgeschaft en ook 't kanon ging naar 't arsenaal, namelijk naar zijn put, en deed er nog lange jaren dienst voor hetgeen het eigenlijk bestemd was.

K.L.

IN MEMORIAM MEVROUW BOSMANS

Arthur Verhoustraete

Op 15 maart 1964 overleed in een kliniek te Tielt Mevrouw MARIE VAN BESIEN, weduwe van de Heer André BOSMANS. Zij was kasteelvrouwe van BLEKKERBOS te St. Maria-Aalter.

van Besien Maria-Margareta-Delphine-Camille werd te Gent geboren de 18 juni 1894 en huwde de 5 april 1921 te St. Maria-Aalter André Bosmans, te Gent geboren de 6 augustus 1893.

Mevrouw Bosmans werd reeds vroeg weduwe: haar man overleed te St. Maria-Aalter de 7 maart 1927. Twee van hun vier kinderen zijn nog in leven: Anna Bosmans, met als kloosternaam: Zuster Sainte-Valentine-Auxiliatrice, alsook Jean Bosmans. Deze laatste heeft vier kinderen.

Mevrouw Marie van Besien was de dochter van Heer Jules van Besien, te Tielt geboren in 1865 en te Elsene overleden in 1906. In 1888 was hij gehuwd met Marie-Caroline van Zantvoorde. Deze, te Gent geboren in 1866, was de dochter van Camiel van Zantvoorde, hijzelf zoon van een Tieltse familie, maar notaris te Gent.

Ouderen van dagen zullen zich nog goed de oude Mevrouw van Besien herinneren. Vóór de eerste wereldoorlog ging zij iedere maandag op familiebezoek naar Tielt: zij vertrok met de trein van 10 u. naar Aalter, naam daar de tram naar Tielt om terug te Aalter te zijn voor de trein van 5 uur in de namiddag. Zij overleed te Gent in 1942 of '43. Haar echtgenoot Jules van Besien was de zoon van Frans van Besien, die in 1862 gehuwd was met Delphine van der Espt. Hij overleed reeds in 1869 te Tielt.

OORLOGSHERINNERINGEN 1914

VAN EEN TOENMAALS 5-JARIGE

Pas het jaar voordien waren mijn ouders met hun vijf kinderen - onder wie ik - uit Amerika naar België teruggekeerd.
Wij woonden te Doomkerke aan het einde van de Brandstraat-noord.

Kan men uit zo'n prille jeugd wel veel herinneringen bewaren?

- Toch weet ik hoe dag en nacht Duitse troepen aan ons huis voorbijtrokken. Toen werden ook bij ons soldaten ingekwartierd en één naam heb ik steeds onthouden: Walter Spahr, kavalerist.
- Kinderen kennen noch haat noch vijandschap. Het was voor ons een eerste kennismaking met het soldaat-spelen en we wisten (ook later) hoegenaamd niets af van het soldaat-zijn aan het front.
- Van die soldaten kregen wij kleine geschenkjes, onder meer een kleine poes - een kattejongske - die ze ergens meegepikt hadden. Zij noemden haar Schnucki en vele kattegeslachten na haar bleven bij ons Snoeki noemen.
- Die Duitsers bleken wel erg wantrouwig, zelfs tegenover hun eigen ammunitiefabrikanten: in ons keuken trokken ze enkele kogels van de hulzen af, goten het poeder op de grond en staken het in brand. Of dat stonk! In de hulzen vijlden ze dan een gat om ze verder onbruikbaar te maken. Wellicht deden ze dat aan het front niet meer met de millioenen andere hulzen!
- De "Bazen van de Plaatse" waren verwonderd dat mijn ouders met de Duitsers durfden praten! Maar ja, tien jaar hadden zij reeds in Amerika omgegaan met Duitsers, Polen en Russen, Grieken, Italianen en Ieren. Zij hadden reeds een eerste stap gezet in het wereldburgerschap, terwijl de horizont van de Doomkerkenaren beperkt bleef tussen wat bossen en een heuvelrug.
- Een eenzame ruiter had zich aan de Klaphulle van weg vergist en vroeg in onze buurt naar een "Mühle", een molen. Men toonde hem Ber' Coenes maalderij, doch het was dat niet wat hij hebben moest. Toen sprak hij van Strokotmolen en toen men hem op de goede weg zette snakte hij zijn paard met een "Donnerwetter" om. Dit laatste steigerde, kwam in Jules Maerens gracht terecht... en de ruiter in de doornhaag. Toen klonk het "Verflucht nochmal!"
- Dat was het eerste Duits dat wij leerden. Toen kwam overal een plakkaatje met "Trinkwasser" of "Kein Trinkwasser" - naargelang - op alle waterpompen. In de vier volgende jaren zouden wij, als kinderen die altijd overal bij waren - nog vele Duitse woorden en termen leren kennen: van herbergtermen als "Schnaps" en "besoffen", tot liefdetermen als "lieber Schatz" en ook vulgaire praat. We zouden zelfs leren kommanderen van: "Die Augen...links! Die Augen... rechts! Augen gerade... aus! 's Gewehr... über! 's Gewehr... ab!" zoals wij dagelijks op straat en vóór het schoolgebouw konden horen.

Adh. Dauw

Ons Doomkerke, 1965, nr. 2

DOOMKERKE ONDER DE OORLOG 1914-18

Karel Lamont

Vanaf Vluchtersmaandag beleefde Doomkerke dagen van hoop en vrees, schommelend tussen angst en vertrouwen: vertrouwen dat ingeboezemd werd door de dagelijkse bedevaart van gans de parochie naar Rieten Van Ackers kapelletje aan de Veldstraat; angst door de schrikvolle geruchten die de ronde deden dat de geduchte pinhelmen meer en meer onze streek naderden.

Hadden we inderdaad te Aalter de teruggeslagen haveloze Franse soldaten niet gezien, die uit de slag van Melle 15/10/14 kwamen? Heel ernstig werd onze vrees toen Engelse troepen loopgraven gingen delven aan Reigerlo op Beernem. Een van die manschappen, voor zover ik Engels verstond, antwoordde op mijn vraag "vanwaar ze kwamen": "From Antwerp. We are driven out but not vanquished. Wednesday Germans come here !".

De Tommy had gelijk: want die Woensdagmorgen te 8 uur, terwijl mijn vader en ik aan 't werk waren in de bakkerij, kwam moeder, die terugkeerde van de kerk, binnengestormd met de kreet: "Ze zijn daar!! Peerdevolk rijdt langs Stien Demauw z'n bossen!"

Ik trok mijn armen uit de deeg en nieuwsgierig vloog ik de straat over en om betere uitkijk te hebben klauterde ik op het hek van het kerkhof: in de verte zag ik inderdaad drie groengrijze ruiters patrouilleren langs het bos. Mijn aandacht was zodanig op die Uhlanen gevestigd dat ik achter mij het gesnor van een auto niet gehoord had en een galmend: "Komm' mal hier!" Ik draaide mijn hoofd om. "Pas peur, boulanger!" klonk het wat zachter en een van de inzittenden wenkte met de vinger dat ik naderbij moest komen. Met ogen die zeker uitpuilden van verwondering schoof ik naderbij. Nog eens: "Pas peur! Keine Angst haben! en verstomd gaapte ik de inzittenden aan. Het was een open wagen waarin vooraan twee soldaten: een die stuurde, een andere met een geweer op z'n knieën; achteraan twee dikke officieren: de ene met een reusachtig pistool in de vuist en een verrekijker in de andere hand. De andere had een opengeplooide landkaart vóór zich.

"Parlez-vous français?" vroeg deze laatste. "Un peu", zei ik. "N'avez-vous pas vu de soldats Anglais?". "Non", zei ik. Een kommando, de auto werd gedraaid en reed terug het zuiden in. Weemoed overweldigde mij en met tranen in de ogen liep ik terug naar onze bakkerij. Vader en moeder stonden te bidden vóór het beeld van O.L.Vrouw van Altijddurende Bijstand. Dikke droppels likten van twee brandende kaarsen als weenden deze mede, en een beetje filosofie, eigen aan alle Doomkerkenaren, kwam bij mij op: "Voel u sterk in God en ge gaat niet ten onder!..."

Het was omstreeks 10 uur als de eerste infanteristen hun intrede deden: 'n patrouille van ongeveer tien man. Behoedzaam slopen ze langsheen de huizen en zonder slag of stoot verdwenen ze noordwaarts in de richting Veldkapelleke. Kort daarop volgde een stroom van grijze uniformen; ze kwamen uit alle hoeken en kanten en zagen er zeer vermoeid uit. Bij een rustpoos vroegen velen om "ein Eimer Wasser". Volgens hun zeggen kwamen ze van Nevele en moesten ze naar Oostkamp.

Daar de dorpsplaats van Doomkerke tussen de banen Ruiselede-Wingene en Ruiselede-Beernem ligt, was de doortocht van Duitse troepen er zeer beperkt. Doch wat er op vermelde banen voorbijtrok is onbeschrijflijk. Dagenlang krioelde er die grijze massa, onophoudend was het een gerol van zwaar beladen wagens en gedreun van grof geschut, terwijl westwaarts in de verte dof kanongebulder de Slag aan de IJzer aankondigde.

DE EERSTE BEZETTING

Zonder veel verontrust te worden bereikten we Kerstdag 1914. Toen kregen we de eerste troepen op rust. Het was een hele Kavalerie-divisie die de ganse streek bezette; het was de beroemde en geduchte Garde Kavalerie Division (Garde Huzaren, Garde Uhlanen, Garde Kurassieren). Maar de garde-corps, de lijfwacht van de Keizer, lag in de buurt van Doomkerke, met het ere-eskadron op Sint-Pietersveld. De staf lag te Doomkerke, deels op het kasteel de Roo, deels in 't kasteeltje Gallatas. Het waren allen ontzagwekkende mannen, kerels van rond de twee meter groot.

De officieren waren allen van de hoge "Adeltum Deutschlands". Zo kwamen langs Doomkerke voorbij: 'n Prinz von Wied (toekomstige koning van Albanië, zegden de ordonnancen), 'n Sixt von Arnim, 'n von Knezenbeck, 'n von Saldem en nog anderen, met monokel, blinkende kruisen en decoratiën. Heel die smeer is rond Doomkerke gebleven tot in Februari 1915.

Er werd zelfs beweerd dat de Keizer zelf in persoon op Sint-Pietersveld bij een wapenschouwing aanwezig was, bij gelegenheid van zijn geboortedag in Februari.
Die dag heerste er een algemeen gewoel onder de soldaten. Alles werd geblonken en gepoetst. De paarden ondergingen een grondige borsteling en er waren soldaten die op hun zakdoek waterden om daarmee hun paarden in te wrijven en te doen glanzen.
Rondom 't Sint-Pietersveld waren schildwachten opgesteld en de baan Doomkerke-Beernem, doorheen Sint-Pietersveld, was versperd.

Was 't waar of niet? Een houthakker van 't Wingens Veld die aan 't Vagevuur in de bossen werkte vertelde mij rond die tijd: "Ja, jongen, zoveel peerdevolk 'n zal 'k nooit meer tegare zien daar aan 't Lindeveld. Ze stonden àl in lange rijen weerskanten de bilk. In 't midden stond een onbereden peerd met 'n trapleere d'ernevens. Al met ne keer: 'n hoorngetuit en een auto die aangebold kwam, verwelkomd door 'n dreunend Hurra! Een van die in de auto zaten - was 't de Keizer niet, 't was toch ne grote kop zulle - klom op de trapleere en zo op het peerd."
Hij voegde er nog wat bij, de verteller, maar ik kan 't niet geloven: "d'r was ne soldaat bij die 'n plank droeg waartegen de Keizer moest p. ".
Het was toch een heel bijzondere dag want alle korvees geschiedden in groot uniform: de stallen werden uitgemest, de p.bakken uitgedragen, de patatten geschild, alles met de "Vliegende Adelaar" op het hoofd.

Later is die divisie in Rusland haar nek gaan breken.

(vervolgt).

Ons Doomkerke, 1965, nr. 3

DOOMKERKE ONDER DE OORLOG '14-'18

1915

Hadden we van de overweldiger niet al te veel te lijden, een oorlog sleept toch alle slag van ongemakken, wreedheid en droefheid met zich mee. Zo maakte zich ook van Doomkerke en omgeving een gevoel van afschrik en wantrouwen meester.

Met de moord op een Beernems kasteel en de verdwijning van Camiel Dierickx, garde-chasse van aan 't Aanwijs, deden geheimzinnige geruchten de ronde en men fluisterde dat er nu eens hier, dan daar, een aanslag gepleegd was. Velen beweerden dat het geschied was door soldaten-deserteurs, zowel Duitsers als Fransmans en Russen die van rond het front alover Doomkerke op weg waren naar Holland.

In die periode namelijk gerocht men nogal gemakkelijk de grens over en de streek van Doomkerke was uiterst wel gelegen om er zich te verschuilen, en juist halfweg het front en de grens om eventjes halt te houden. Liep immers de weg van de Inlichtingsdienst vanuit Rijsel, over Kortrijk naar Maldegem ook niet over Doomkerke?

Zelfs in die oorlogsjaren konden de mensen nog zingen: lief en leed, ook spot met de vijand, kwam getoondicht over hun lippen. Een Duitse Zeppelin stortte neer, bekogeld door Engelse vliegers, en algauw luidde een liedje :

'k Heb een vliegmachien zien vliegen,
't Was een Engelsman zonder liegen.
Z'hebben d'r naar geschoten, z'hebben hem gemist
En den Engelsman die riep: Oh yes!

'k Heb een Zeppelin zien vliegen
't Was een Duitsman zonder liegen
Z'hebben d'rnaar geschoten, z'hebben hem gepast,
Ie ligt toe Aalter op de toppen van de sparren vast!

Op een april-morgen van 't jaar '15 konden de mensen van Maria-Aalter hun ogen niet geloven: een reusachtig wit blinkend gevaarte stak hoog uit boven het geboomte langs de baan naar Aalter, nabij 't halfweeghuis, enkele meter ver in de sparren.

Tijdens de nacht al hadden mensen van Doomkerke geroep en gehuil gehoord, boven hun hoofd: het was de bemanning van een Zeppelin die boven Ieper beschoten en getroffen geweest was. Het gevaarte, dat naar men zegt 125 meter lang was, dreef met de wind af, daalde langzaam en stortte plots neer op de sparren.

Toegelopen nieuwsgierigen werden algauw door Duitse bewakers streng weggejaagd zodat het aantal doden of gekwetsten onbekend bleef. Achteraf werden aluminium-restjes als souvenir bewaard en knutselaars maakten er zelfs ringen uit.

K. Lamont

Ons Doomkerke, 1965, nr. 1

FIGUREN VAN BIJ ONS

J. Vyncke.

OP BEZOEK BIJ ALFONS VANDEVOORDE

ERE-VELDWACHTER TE DOOMKERKE.

Fons Garde, zoals men zegt, is een geboren Doomkerkenaar en, zoals alle mensen van jaren, vertelt hij ook gaarne eens van vroeger tijden. Een groot deel van zijn leven bracht hij als veldwachter door en hij woonde op Doomkerk Daarom noemde hij terecht ook "de garde van Doomkerke".

Een belangrijke episode in zijn leven was zijn "soldatentijd" en vooral zijn tijd als oudstrijder (1914) en krijgsgevangenschap (tot 1919).

- Maar waar zijt g' eigenlijk geboren, Alfons ?
- Wel, op dat hoveke achter Stant Dewooghts, nabij de Wijtstraat, waarop nu 'n Despiegelare woont. Mijn vader, Charles-Louis Vandevoorde was daar gebor en mijn grootvader was daar komen wonen toen hij vijf jaar oud was. Ik ben van 't jaar 82.
- Ge waart zeker met een groot gezin ?
- Ja w'. We waren met twee zoons en vijf dochters. Ik was de jongste van de zoons en van die zeven kinders zijn er nu nog vier in leven.
- Bij wat volk zij' -je - gij soldaat geweest.?
- Bij de Grenadiers te Brussel voor 'n term van drie jaar. 'k Was van de klas van '02 en binst mijn diensttijd werd er 'n wet gestemd waardoor ik 'n jaar afslag kreeg. Ik zwaaide dus af in 1904. Mijn stamnummer was 43.534 (drie en veertig, vijfhonderdvierendertig, We moeten dat in 't Frans leren zeggen en dat was voor ons, Vlamingen, 'n hele karwei.!
- Zij'-je nooit in conflict gekomen wegens dat "alles in 't Frans "?
- Wel, onze kompanie telde 33 man. Waaronder waren er 21 Vlamingen en 12 Walen. De hogere officieren hadden meestal 'n lange naam en die spraken Frans. De onderofficieren spraken ook Frans maar d'r waren er toch 'n paar die "Vloms" kenden.
  Voor ons was dat natuurlijk 'n moeilijke toestand, aangezien wijin 't frans tot geen tien konden tellen.
  Als jong rekruut kreeg ik van een overste het bevel :" En position, soldat!' Ik verstond er geen letter van en een oudere soldaat fluisterde mij toe "In de houding staan". Had hij iets anders gezegd, ik zou het ook geslikt hebben Er was echter veel kameraadschap onder de manschappen.
- En in welk jaar zijt ge getrouwd?
- In 1909, met Emilie Billiet, 'n dochter van Fernand Billiet.
  Voor ons bestaan boerden w' op 'n koeiplekske dichtbij d'oude school. En in 1911 stelde 'k mijn kandidatuur voor veldwachter te Ruiselede. Ik slaagde in mijn proef die door 't gemeentebestuur opgesteld was en met 'n duw van Ivo Vandaele, medeparochiaan die toen gemeenteraadslid was, werd ik nog 't zelfde jaar veldwachter benoemd. Dat was onder burgemeester Edward Dhuivette en Jules Verstraete was toen gemeentesecretaris.

- En in 1914, bij 't uitbreken van de eerste wereldoorlog ?
- Ah ja ! Ongelukkiglijk bracht Achiel Sloore ook mijn oproepingsgevel en 'k vertrok met de eerste de gereedste trein naar mijn dépot te Mechelen. We brachten er de nacht door op stro, in een school, en 's anderendaags trokken wij naar 't fort van Broechem. D' oudste klassen waren bij de forteresse, maar aangezien da' 'k politieman was, moest ik samen met nog anderen patrouilleren.
- Heb je toen veel schrik uitgestaan ?
- Ja en nee'. Ieder soldaat zeivoor z'n reden : 't zou wel moeten passen, treffen ze mij.
  Toen ik alzo in de gemeente Nijlen patrouilleerde kwam daar almeteens een officier die ons toeriep : "Demi-tour ! "...
  Ons regiment was toen al tot Antwerpen teruggetrokken. Ik kon het vervoegen te Wilrijk. Met behulp van bootjes hadden de soldaten van de génie een brug over de Schelde geslagen : onze groep trok erover en bereikte alzo Burcht en Melsele en kwam op bevel terug naar Antwerpen.
  's Nachts werd weerom aftocht geblazen en we trokken terug naar Beveren-Waas waar we op de grote markt konden uitblazen. Toen gaf de legerstaf het bevel de richting naar Oostende in te slaan, alover Zelzate. We zaktenеerst af naar de Klinge.
- En waar waren de Duitsers toen al ?
- Die rukten Dendermonde en Aalst binnen. We stonden vóór de keus : door de Duitsers krijgsgevangen of door de Hollanders geinterneerd te worden. Toen hebben we de Nederlandse grens overschreden.
  De Nederlandse soldaten hadden de grens stevig afgezet en terugkeer was niet meer mogelijk, gans ons regiment werd geinterneerd. Het eerste wat we moesten doen, was : onze wapens ontladen en de geweren op een stapel gooien.
- En hoe was toen het moreel ?
- "Liever in een neutraal land dan in een vijandig !".
  Na een vermoeiende tocht naar 's Hertogenbos, sliepen w'er in een kazerne en 's anderendaags werden we vertransporteerd naar Waarderwijk, dichtbij de Zuiderzee. Eerst sliepen we er in tenten die de vorm hadden van een carrousel. Twee Ruiseledenaars waren door ook : wijlen Jules De Brouwer en wijlen Baziel Landuyt.
  Tot Kerstdag 1914 hadden we dezelfde bundel stro om op te slapen. Toen hebben de Hollanders barakken van 50 x 13 meter getimmerd. Iedere barak verschafte onderdak aan 300 man en iedere soldaat sliep voortaan op een strozak. In 1917 werd het eten gerantsoeneerd : 200 gram brood per dag en per man, watersoep naar believen.
  Afwisselend verrichtten we handen- en geestesarbeid.
  In datzelfde jaar 1917 werd ik als hulp uitbesteed bij landbouwer Gerrit Pelleboer tussen Zwolle en Kampen. Zijn hoeve lag in de Mastenbroek Polder, was 35 ha groot, zonder zaaiende landen en telde 25 melkkoeien. Alleen maar op één tijdstip zater we verlâân : dat was in 't hooien.
- 't Leven was daar voorzeker beter dan in de barakken ?
- Natuurlijk : vooreerst hadden we daar dubbel rantsoen brood : 400 gr.

- En uw baas, was die Rooms-katoliek ?
- Neen, die familie was dóór en dóór protestant. Ze was echter niet gekant tegen mijn Rooms-katoliek geloof : ook op geboden feestdagen als O.L.V. Hemelvaart, die door hen niet gevierd wordt, lieten ze mij naar de kerk gaan. Als protestant aten zij ook op Goede Vrijdag vlees, doch voor mij bereidden ze eieren.
- Wat hebt ge nog van hun godsdienstoefening onthouden ?
- 's Avonds las de boer een deeltje uit de bijbel luidop voor, terwijl de andere gezinsleden met gevouwen handen luisterden. Daarna gaf de boer in hem een boekje waaruit hij dan luidop de formules vóórlas om aan de Vader vergiffenis voor bedreven zonden te vragen en voor tekortkomingen binst de voo bije dag.
- Was de Hollandse politiek Duits-gericht ?
- Holland, als kleine natie, zat tussen hamer en aambeeld. Het dreef handel met Duitsland.
- En dan met de Wapenstilstand : zijt ge in vriendschap van uw polderboer gescheiden ?
- We hebben toen beloofd voort naar mekaar te schrijven en hebben dat gedaan ook.
- Waren er veel paperassen vandoen om naar België terug te keren?
- Wel, op 16 december 1918 namen we de trein, direkt van Zwolle naar Kapellen in België. Daar kregen we een vrijgeleide naar huistoe. Mijn schoonbroeder Jan, die te Antwerpen woonde, heeft me vergezeld. We reisden met de trein van 3 u. in de namiddag naar Eeklo, met zulke vertraging dat we dezelfde dag niet meer verder konden. De volgende morgen tramden we tot Ursel en van daaruit ging het te voet over Aalter naar huis.
  't Was elf uur en half in de voormiddag als ik t' einden de Nieuwe dreef stond, op enkele passen van "de koster's, het huis waar ik nu zelf in woon. De school was juist uit en de kinderen kwamen naar huis gedraafd : onder die groep blije gezichtjes herkende 'k mijn eigen drie kinderen niet ... De oudste van de drie zei : "Kijk 't staan daar twee venten en de ene hee' blauwe soldatenkleren aan ! Wie zou dat zijn ?" Nadien is de ooievaar nog eens in ons gezin gekomen met 'n vierde : mijn jongste zoon Achiel.
- Heb je naderhand geen moeilijkheden ondervonden wegens die "vlucht naar Holland" ?
- Wel, te Kapellen werden we ondervraagd, maar 't is daarbij gebleven.
- En ge hebt dan opnieuw uw post als veldwachter bekleed ?
- Ja .. Intussen was garde Emiel Tanghe gestorven en verder heb ik als collega's gehad : Maurice Holderick, oudstrijder '14-'18 en Octaaf Vervaeck.
- Alfons hoeveel dienstjaren telde U als U op rust ging ?
- De oorlogsjaren tellen dubbel. Dat was altezamen 45, dus overschot voor een maximum-pensioen? Vele oudstrijders trekken een frontrente, bij ons is dat niet het geval.

Als "garde van Doomkerke" heeft Alfons een druk leven achter de rug. Voor iedereen was hij voorkomend en gedienstig. Daarom draagt ieder Doomkerkenaar hem ook een genegen hart toe.

HET JAAR 1916 TE DOOMKERKE

... Adh. Dauw.

PERSOONLIJKE HERINNERINGEN.

Het jaar 1916 is voor mij altijd van grote betekenis geweest. Ik bereikte toen namelijk de "jaren van verstand" en zat te Doomkerke in de klas van Zuster Dosithea. Zij had de naam streng te zijn, doch voor mij was zij altijd goed. Mijn bank moest ik delen met de wat oudere Julien Bonne doch er zaten wel vijf jaar ouderen in mijn klas, zoals Pol Desmet en Dees Gyselinck.

Bij zuster Dosithea leerden we onze eerste mooie liederen en nog ieder jaar schiet mij dat meiliedje te binnen dat zo wonderwel past in de Doomkerkse bosrijke natuur :

- 'k Hoor duizende talen - In woud en in wei -
- De lofzang herhalen - Der lieflijke Mei :
  Ave Maria, Maria. Ave Maria, Maria ...

- 'k Hoor hem gezongen - Die feestlijke zang -
- Door vogelentongen - Van alle geklank :
  Ave Maria, Maria. Ave Maria, Maria ...

Ik vond 1916 zo gemakkelijk om schrijven. Het jaar voordien had ik namelijk veel last gehad met de kromme 5.
In 1916 bracht Leonie Braet ons een nieuw broertje : Alfons, die nu ook al een grote broer geworden is.

In 1916 waagde ik mijn eerste verkenningstochten in eigen dorp. Het was oorlogstijd en ook Doomkerke kende de bezetting en inkwartiering van Duitse soldaten die van het front op rust kwamen. Voor grote mensen betekende dat misschien een grote last : verbod om de gemeente te verlaten, fietsen en duiven verboden, tekort aan veel zaken, verplichte inlevering van voedselprodukten, kontrole vanwege de "markepakkers", logies voor vreemde mannen.

Voor ons, kinderen, was het evenwel een gulden tijd. Wij sprongen goed om met de soldaten, sloegen hun wapens gade en volgden hun oefeningen, geraakten aan veel dingen die ons als speelgoed dienstig konden zijn. Wij luisterden graag naar hun tweestemmige liederen en hoorden van hen het eerst, op Kerstdag, dat mooie, thans wereldbekende, Stille Nacht, Heilige Nacht.

De grootste gebeurtenis van 1916 was evenwel de komst van vliegtuigen op het nieuw-aangelegde vliegveld in de buurt. Wij hoorden van die eerste mislukte landing van jachtvliegtuigen voor Savooien en liepen met de groteren mee om er het fijne van te zien en te weten.

Voortaan zouden wij, gedurende ruim twee jaar, tot de bevoorrechte Doomkerkse jeugd behoren die dag en nacht vliegtuigen zag opstijgen en dalen, af en toe ook vechten en vallen.
's Avonds zochten wij mee in de schijn van de zoeklichten en lichtkogels verschaften ons het genot van vuurwerk op een kermisdag. Voor ons was oorlog enkel een ruw spel.

HET VLIEGPLEIN SINT-PIETERSVELD 1916-18

Dat vliegveld bestrekte het grootste zuidelijk gedeelte van het aloude Sint-Pietersveld, namelijk het vierkant tussen het Veldkapelleke, het Kruiske, Kootjes Hoogte en de boomgaard van het Rijksopvoedingsgesticht.

Het plein zelf lag op grondgebied Doomkerke-Ruiselede doch ook aanpalende gemeenten werden erbij betrokken : op Savooien en Egypteveld, grondgebied St. Maria-Aalter, stonden immers ook vliegtuigloodsen en nabij Kootjes Hoogte lag een schietbaan en stonden barakken waarin het grondpersoneel huisde. Op St. Maria-Aalter ook hadden de meeste vliegeniers hun kwartier en hun kantien recht tegenover de huidige meubelzaak De Serranno. Op St. Maria-Aalter ook lag de Duitse Hallebauer Kompanie (hallen-, hangar- of loodsenbouwers) en in 1918 zouden zelfs de Eisenbahners (spoorwegbouwers) een verbinding beginnen tot stand brengen tussen het spoorwegstation en het vliegveld.

Voor de aanleg en verder onderhoud van het vliegveld werden daarom op beide gemeenten, Aalter en Ruiselede, burgerwerklieden of Zivil Arbeiter opgeëist. Wingene werd niet verontrust, hoewel ook op grondgebied Wildenburg (westkant van de baan naar Beernem) talrijke en belangrijke diensten ondergebracht waren.

Het bestaan van het vliegveld Sint-Pietersveld behoort eigenlijk tot de "Militaire geschiedenis" van een toenmaals vijandelijk leger. Onze "burgerlijke geschiedenis" beperkt zich tot een kort verhaal, een samenbrengen van herinneringen - het is ook al 50 jaar geleden - van mensen die er omheen woonden of er als opgeëiste tewerkgesteld waren.

"Reeds midden de zoner 1916, verhaalt Karel Mauws van Doomkerke, kregen wij met 'n 30 tal jonge mannen als opdracht de allereerste mogelijkheid te scheppen tot het landen van de eerste jachtvliegtuigen : uit alle dreven werden de bomen afgezaagd en weggesleept, de boomgaten met dynamiet de lucht in geblazen. Dan volgde het effenen (nog niet verharden) van het plein zelf. De laatste haverstuikjes stonden nog op het veld en moesten inderhaast weggeruimd worden. Dan gebeurde, in echt stormweder, de eerste landing van zes jachtvliegtuigen, waarvan slechts één ongeschonden de grond bereikte : de overigen stuikten ofwel vóór de landing neer of haperden in het mulle zand zodat ze met hun neus in de grond stekten. Later werd ik naar Sleihage-Hooglede gestuurd, waar het zeer gevaarlijk was wegens de nabijheid van de frontlijn. Na enkele dagen keerde ik terug om op het nooit gebruikte vliegveld nabij Poeke te werken en begin 1918 kwam ik terecht in verplichte dienst voor de MG-Schule van Doomkerke".

Emiel Roedsens van Aalter, die na de oorlog postbode werd en in 1961 op rust ging (hij deed 37 jaar de ronde op St. Maria-Aalter) herinnert zich ook nog enkele bijzonderheden :

Op zondagvoormiddag 7 september 1916 werden alle mannen boven de 18 jaar van Aalter op het Marktplein bijeengeroepen (hetzelfde gebeurde die dag ook te Ruiselede) en bij loting werden 150 man aangewezen om reeds 's anderendaags, zijnde Lievevrouwdag 8 september, op het vliegplein Sint-Pietersveld voor de Duitsers te gaan werken (ook Ruiselede leverde zoveel man).

Onze dagtaak begon te 7 uur 's morgen, Duitse tijd, dat was te 5 uur Belgische tijd. Ik woonde dichtbij de Kranepoel, zodus mocht ik iedere dag tweemaal te voet in mijn kloefen 10 km afleggen. De 300 opgeëisten werden op het vliegveld in groepen verdeeld en ik viel onder de groep die voor Staffel III moest werken.

Het Bombengeschwader (eskader bommenwerpers) bestond namelijk uit vijf Staffels of eenheden :

Staffel I lag aan 't Kruiske. De loodsen hiervan lagen zoveel mogelijk achter bomen verscholen op Savooien en de naaste hoek van 't Egypteveld.

Staffel II lag te zuiden van de thans gedempte wal van de boerderij van 't Gesticht. Zijn loodsen stonden aldaar oost van de baan opgesteld. Staffel III lag aan 't Veldkapelleke en de loodsen stonden ook oost van de baan, te noorden van het kerkhof.

Staffel IV lag langs de boomgaard van 't Gesticht, terwijl Staffel V, die een Jagdstaffel was (jachtvliegtuigen) nabij Kootjes Hoogte stelling nam. Ook zijn Schieszstand (schietstand of schietbaan) lag in die buurt, terwijl de bommenwerpers hun schietstand hadden naast de plantenkwekerij Allaert, te zuiden van de St. Maria-Aalterse straat. Iedere staffel omvatte zes vliegtuigen.

De bommendepôts lagen in het bereik van de bommenwerpers, aan de westkant van het vliegplein : in het wagenhuis en op de weide van landbouwer Lagaeysse aan 't Veldkapelleke, naast de woning van Meester Lannoy, dus aan de voet van de thans aldaar staande 80 meter hoge radiotoren, ook elders; doch wellicht de zwaarste lagen onder de kapel van 't Gesticht, als om Ons-Heer te tergen.

De benzinedepot lag in de noordoosthoek, nabij Kootjes Hoogte, en het is onzeggelijk hoeveel honderden liter er "geklauwd" werd; men durfde er zelfs uit de vliegtuigen tanken. Dat was namelijk goede brandstof voor de verlichting en sommige burgers verdienden er een goede stuiver (in oorlogstijd "pfenning) bij.

Ik werkte dus voor de Hallebouwers en onze chef noemde Josef Jacob, een klein braaf mannetje dat bij Petrus De Bel op de Kruisebergen op kwartier lag. Hoe dikwijls heb ik hem horen telefoneren met zijn licht stemmetje : "Hier Bombendepot. Jacob ..."

Niet alle vliegeniers lagen op St. Maria-Aalter : een Uhli Rodüst uit Ergenrath bijvoorbeeld lag bij landbouwer Lagaeysse, een Hans Müller lag bij Charles Dhuyvetter aan 't Gentse Veld en men heeft een Hermann Hühne gekend uit Bad-Krueznach. Hij was verkenner en logeerde bij Meester Lannoy. Bij iedere start had hij toch zo 'n schrik en uiteindelijk is hij ook gevallen nabij Valenciennes (Frankrijk).

Wanneer burgers vertrouwelijk aan soldaten vroegen waar zij die bommen afgooiden dan klonk het antwoord steeds : boven zee.

Ook Maurice Clincke van St. Maria-Aalter werkte voor de Hallebouwers, o liever hij luierikte, zoals hij zegt. "Ik had twee broers aan het front Ik had dat in vertrouwen aan een Duitser verteld en die gaf mij de goed werk liever langzaam doch kordaat weigeren moogt ge niet, men zou u ver huis sturen.

Van mijn toenmalige chefs heb ik nog namen onthouden als Willi Schröder Willi Lemke (een Oostenrijker). Wij hadden zelfs een Rus, Pomola, die s één woordje Frans en nederlands kende : doucement-stillekens ! Dat was goede raad voor ons... Nochtans werden we goed betaald : 25 mark per we die werden ons iedere zaterdag uitbetaald in 't Veldkapelleke dat voor gelegenheid als bureau ingericht was.

Het bestaan van dat vliegveld was ook bij de geallieerden bekend en reg kwamen die eens af om "eieren te leggen". Het wonderlijke is evenwel da zelden het vliegveld pastten. Hadden zij het op de loodsen en bommenops plaatsen gemunt? De eerste bom viel op kerstavond 1916 in de hof van co Claeys. Nadien vielen er nog af en toe, doch telkens verder in de buurt

Bijzonder 's nachts was dergelijk bezoek onverwacht, dus nooit welgekom Al de witte huizen in de omtrek moesten daarom in 't zwart gezet worden Charles Mannens' hoeve die ook heel "gewit" was, is eens het mikpunt vo een aanval geweest en werd duchtig met bommen bestookt. Het Gesticht we gans geteerd en het zag er spookachtig uit in zijn rouwkledij. (nog hed ziet men sporen daarvan op de gevels).

Het gesticht was tot rekrutenkazerne herschapen en de oefeningen geschi op het vliegveld. Zo werd bij volle dag eens een kompanie door laagvlie geallieerden bestookt. Majoor Kowalsky vond er de dood.

De vreselijkste dag was echter St. Corneliusdag, 16 september 1917, toe de streek door een groot aantal vliegers bezocht werd. Nabij 't station Aalter werd toen de kozijn van de latere Mgr. Lamiroy, bisschop van Bru gedood. Hij woonde in bij zijn zoon die onderstationschef was. Hij was gaan halen bij een boer en door de luchtdruk van een bomontploffing wer zijn lichaam over de schuur geslingerd.

Te St. Marie-Aalter werd op datzelfde uur Doorke Bogaert gedood. Hij st nabij De Brabander, niet ver van 't Kruiske, te praten met Baard Claeys aardappelen uitstak. De raapster ging juist de geit verzetten die wat a dicht stond. Een bom viel, de geit werd gedood, de vrouw had geen letse evenmin Baard Claeys. Doorke werd evenwel door een scherf aan de dij ge en bestierf het.

Duitsers en geallieerden bedrogen ook elkaar met valse seinen en tekens seinden eens geallieerden "op zijn duits" dat ze zouden landen. Het was de startbaan werd aanstonds verlicht en grondpersoneel kwam aangelopen helpen. Een vlieger landde inderdaad kwansuis, doch strooide brandbomme zodat verscheidene soldaten gedood of gewond werden.

Ons Doomkerke, jg. 1967, nr. 1 bis

DOOMKERKENAREN IN HET AMERIKAANS LEGER 1918

"Wijken kinderen uit, hier toch vaardig geschaard
Zijn er duizenden steeds en beschermen de haard..."

Zo zong men in "Naar wijd en zijd", een lied dat wij onmiddellijk na 1918 als kinderen op school te Doomkerke aanleerden.

Als zoon van een teruggekeerde uitwijkeling dacht ik toen spontaan aan de vele Doomkerkenaren die naar Amerika uitgeweken waren : die mensen waren dus alle voor het vaderland verloren en de weerbaren onder hen hadden dus hun "vaderlandse plicht", niet meer kunnen vervullen ?

Dat was misschien een verkeerde voorstelling van zaken, want het is een feit dat vele Belgen, ook al waren zij in het Amerikaans leger soldaat, het einde van de oorlog en de bevrijding van het oude vaderland hebben helpen bespoedigen. Ook als burgers hebben toen velen steun verleend aan ons verhongerd volk en onze soldaten aan het IJzerfront. Is het Amerikaanse volk, dat vooral uit Europese inwijkelingen gegroeid is, niet als door de Voorzienigheid aangeduid om telkens weer in het woelige Europa te komen helpen orde scheppen ?

Bij het uitbreken van de oorlog in 1914 bevonden zich onder de Belgen in Amerika mannen die in België hun militaire dienstplicht vervuld hadden en nog "in de jaren vielen" om gemobiliseerd te worden; anderen die nooit soldaat geweest waren; nog anderen die in 1914 te jong waren om in het leger te dienen.

Bij de mobilisatie van het Belgisch leger werden ook de Belgische dienstplichtigen in Amerika naar Europa teruggeroepen en deze gaven hieraan onmiddellijk of na enige aarzeling gevolg (zo bv. Edmond Mauws van Doomkerke). Zij die vrijgesteld waren van militaire dienst en de jongeren werden niet verontrust en bleven aldus verder ook vanwege België "buiten schot".

Voor dezen veranderde evenwel de situatie toen op 6 april 1917 ook de Verenigde Staten in de oorlog traden en zij de mede-geallieerden van het kleine België werden. Ook de Amerikaanse oorlogsmachine werd op gang gezet, de oorlogsindustrie draaide weldra op volle toeren en manschappen werden voor het front aangeworven.

Amerika bezat nog geen staande leger en daarom werd onmiddellijk begonnen met het aanwerven van vrijwilligers doch de aanwerving geschiedde zo traag en in zo onvoldoende mate dat de overheid vrij spoedig besloot de algemene dienstplicht uit te roepen. Doch de vorming van een leger, training en organisatie, vergde veel tijd, zodat niet vóór het begin van 1918 geregelde Amerikaanse troepen naar het Europese front konden gestuurd worden.

Met de bekende Amerikaanse doortastendheid werden alle mannen in de ouderdom tussen 20 en 30 jaar onmiddellijk en zonder onderscheid voor legerdienst opgeroepen. Hierop maakten zelfs de vreemdelingen geen uitzondering, dus ook niet onze nog niet genaturaliseerde Belgen.

Er werd daarom geen soort vreemdelingenlegioen gevormd, doch voor hen trof Amerika volgende maatregelen; ze kregen de keus tussen Amerikaans soldaat te worden of naar hun land van herkomst teruggestuurd te worden waar zij toch gevaar liepen soldaat te moeten worden. Werden zij Amerikaans soldaat dan kregen zij met de slag ook hun "Amerikaanse papieren", werden zij Amerikaans staatsburger en werden zij gelijkberechtigd met de echte Amerikanen.

Deze gunstmaatregel namen de Belgen gretig aan, temeer daar zelfs de laatst ingewekenen voldoende tijd in Amerika verbleven hadden om zich enigzins de taal en levenswijze van de Amerikanen eigen te maken. Voor het Amerikaans leger zelf bleken zij achteraf ook van groot nut te zijn daar velen tamelijk goed met de talen, gewoonten en landstreken in Frankrijk en België vertrouwd waren en dus grote diensten konden bewijzen.

Toen in april 1918 de Duitsers hun laatste groot offensief inzetten waren reeds vele Amerikanen op het Europese front aanwezig. Voortdurend stroomden Amerikaanse troepen toe via Engeland en de Franse havens. In oktober 1918 had Amerika reeds een leger van meer dan 1 millioen 750 duizend man op de been en nog bij de wapenstilstand van 11 november 1918 werden voortdurend troepen aan wal gezet. Een groot deel van het Amerikaans leger - de oudere klassen althans - hebben, hoewel geland, nooit aan het front hoeven te strijden.

Dat ook vele Belgen in het Amerikaans leger zeer gegeerd waren en zich onderscheiden hebben wordt geïllustreerd door volgend relaas van onze gelegenheidsmedewerker en medelid, de heer Gaston P. Baert, afkomstig van Deinze waar hij secretaris van de heemkring was, die later Bruggeling werd en thans te Hasselt woont. Hij is ook bevoegd in de uitwijkingsgeschiedenis van Belgen naar Amerika :

"Een der groot-invalieden onder onze landgenoten was Ach. Colpaert, geboren te Kruishoutem en na de oorlog '14-'18 wonende te Deinze, Vaart van Schipdonk, vanwaar hij in 1907 naar Amerika vertrokken was. Vóór 1907 was hij kloefkapper (klompenmaker) bij zijn ouders. Hij werd gewond in het Argonnenwoud in Frankrijk in 1918 en verloor er een been. Bij zijn terugkomst in het vaderland vestigde hij zich te Bachte Maria-Leerne bij Deinze en zijn invaliedenvergoeding liet hem toe onbekommerd te leven. Elk jaar werd hij genodigd op het jaarlijks invalieden- en oudstrijdersfeest van de Amerikaanse burgers te Waregem en te Brussel.

Een tweede geval is dat van Emiel Gilliaert, geboren te Deinze, in 1886 en als meubelmaker in 1907 uitgeweken naar Detroit. Hij werd klaroen bij de marine in 1909 op de Philippijnen en werd ingelijfd bij de 2de Marine Divisie in Frankrijk. Hij was er klaroen in het hoofdkwartier van generaal Pershing.

Na de oorlog '14-'18 was hij een tijd bij de inlichtingendienst van het Amerikaans leger te Antwerpen en ging zich vestigen in het jaar 19 na meer dan 20 jaar militaire dienst.
Hij woonde te Washington en was zeer geliefd bij zijn oversten. Hem kwam de eer toe de klaroen te blazen vóór het graf van de Onbekende Soldaat op het kerkhof Arlington Cimetery.
Hij overleed op 31 maart 1962 en werd met grote militaire eer begraven naast zijn oudstrijdmakkers op het Arlington kerkhof waar hij zo dikwijls voor overleden makkers "te velde" had geblazen.

Een derde geval was dat van mijn vriend JOZEF VAN LANCKER. Te Deinze geboren in 1884 als zoon van stoelmaker Fernand Van Lancker, leerde hij er het beroep van drukker aan. In 1904 trok hij naar Amerika en vond werk in de ploegenfabriek John Deere & C°.

Toen hij met een gebroken been in het Public Hospital te Moline lag, kwam father J.B. Ceulemans hem bezoeken. Hij wist dat Van Lancker drukker was en dat hij ook een kozijn had die drukker was : Alfons Vanden Heede van Deinze en vroeg aan Van Lancker of ze geen dagblad zouden willen uitgeven onder father Ceulemans' geestelijke leiding en het beheer ervan aan Father Ceulemans en Edward Coryn van Lotenhulle zouden willen opdragen.

Zo gezegd zo gedaan en de tweede week van november 1907 verscheen het eerste nummer van de Gazette van Moline. In de eerste wereldoorlog heeft deze Gazette heel veel bijgedragen tot opbeuring van onze soldaten aan het IJzerfront. Van uit Moline werden wagenladingen breigoed, tabak en allerlei versnaperingen gestuurd. OOk van uit andere Amerikaanse steden. Er was voeling onder de Vlamingen in de Nieuwe Wereld en dank zij de Gazette en haar nieuwsberichten en publiciteit konden vele Vlamingen er een zelfstandig beroep veroveren.

Maar Van Lancker was soldaat geweest bij de infanterie te Gent.
Na lang overwegen ging hij zich toch niet aanmelden omdat hij van oordeel was dat hij meer goed kon doen bij zijn landgenoten aan het thuisfront dan aan het IJzerfront.
Hem werden verder geen moeilijkheden aangedaan en hij werd niet op de lijst der deserteurs geplaatst. Integendeel : samen met zijn vrienden Edward Coryn en Edward Andries en enkele anderen ontvingen zij na de oorlog een vaderlands eretèken, een welverdiende hulde voor hun edelmoedige daden tijdens de oorlog. Hij overleed daags vóór Kerstdag 1959

Tot zover de Heer Baert.

Aan het Veldkapelleke te Doomkerke woont Emeric Delameilleure die niets dan vrienden telt. Tot in 1963 - het jaar van hun overlijden - was hij er evenwel de spil van een bijzondere vriendenkring waarvan ook deel uitmaakten : Lode Algoet, René Vanwonterghem en Mielke Gyselinck, die daar alle dichtbij in de buurt woonden en, evenals Emeric, veteranen waren van het Amerikaans leger 1918.

Zouden ook de andere Doomkerks-Amerikaanse veteranen naar hun vroeger dorp teruggekeerd zijn, dan hadden eveneens tot deze vriendenkring behoord : Gustaaf Dauw van aan 't Sintpietersdreefje (Beierhage) en Raymond Blondeel, eveneens van daar, Fonsje Braeckevelt gezegd Coene van d' Oude School en Fielke Mauws van nabij 't dorp, Camiek Wijckhuys van de Krommekeer en de gebroeders Honoré en Maurice Wallaert van de Kruisebergen, misschien nog anderen wier naam ons niet te binnen valt.

Zoals ieder land hebben ook de U.S.A. hun oudstrijdersvereniging: het American Legion. Ook zij die naar België terugkeerden verenigden zich in een "American Legion, Flanders Field", Posten I en II, waarvan de zetel onderscheidenlijk te Antwerpen en te Roeselare gevestigd is. Na het afsterven van een oudsoldaat kan ook zijn weduwe als lid ingeschreven worden, geniet ook zij verder financieel voordeel en helpt zij de wapenbroedersgeest in stand houden.

Post II, die West- en Oostvlaanderen omvat, telt momenteel 120 leden en hierbij zijn die uit de streek Doomkerke en omliggende het sterkst in aantal vertegenwoordigd. Het zou interessant zijn eens na te gaan hoeveel Amerikaanse veteranen, naast Doomkerke, ook de parochiën Sint-Jan en Wildenburg tellen. Te Sint-Maria-Aalter worden alleen Edmond Van Slambrouck en Mielke De Bel vernoemd, de eerste reeds te Detroit, de tweede reeds ergens in Oregon overleden. Op Kruiskerke was de crack Fred Braeckevelt, eveneens reeds overleden, die, toen hij nog in Mischawaka woonde, zich reeds voor de oudstrijders verdienstelijk maakte. Doch stellig moeten ook deze parochiën nog meerdere soldaten aan het Amerikaans leger van 1918 geleverd hebben.

Aan allen komt de eer toe, naast onze uitgeweken burgers, geestelijk trouw te zijn gebleven aan het vaderland en hun leven te hebben veil gehad om, strijdend in een geallieerd leger, ons land te komen helpen bevrijden.

Adh. Dauw.

P.S. Onder de militaire verrichtingen voud-Doomkerkenaren in Amerika onder de eerste wereldoorlog mogen wij ook die van Edward Andries even vermelden.

In "Een jongen van Ruiselede, Edward Andries (Doomkerke 1884-Moline 1958)", een bijdrage van dhr. G.P. Baert in Biekorf 1958, wordt verhaald : ..."maar in 't oorlogsjaar 1918 werd hij (aannemer zijnde) opgeroepen naar Frankrijk om te bouwen voor de Amerikaanse regering. Hij bouwde daar een groot arsenaal", etc.

O N S F O T O B L A D

Enkele Doomkerkse oudsoldaten uit het USA leger 1918.

Links, van boven naar onder :

1. RENE VAN WONTERGHEM(1892-1963)
Geboortig van Ruiselede, aan de Smissestraat even buiten de parochiegrens van Doomkerke, vertrok hij in 1911 naar Amerika en verbleef er te East Moline Illinois. In België had hij geen dienstplicht vervuld doch werd in 1918 onder de wapens geroepen, verliet echter als soldaat nooit de USA. Keerde in 1930 voor goed naar België terug, huwde met Cesarine Lambrecht uit 't Zwijntje en vestigde zich als kleine landbouwer op 't Gentse Veld te Doomkerke.

2. THEOPHIEL MAUWS (z.v. Augustien) (1890-1923). Verbleef te Detroit, werd in 1918 soldaat doch verliet evenmin Amerika. In 1920 kwam hij op bezoek naar België en huwde er Alida Lambrecht die hem terug naar Detroit Michigan vergezelde.

3. CAMIEL WIJCKHUYS (z.v. Bruno)(1891-1918), vertrok als jonggezel vóór 1914 naar Detroit Michigan USA, werd in 1918 soldaat en diende aan het front in Frankrijk als brancardier. Door de "Spaanse griep" aangetast, bezweek hij in Frankrijk in 1919.

Rechts, van boven naar onder :

1. EMERIC DELAMEILLEURE. Te Wingene in 1889 geboren, is sedert 1930 op Doomkerke woonachtig. In 1909 en 1910 vervulde hij zijn militaire dienstplicht bij de Gidsen (Guiden) te Brussel, vertrok later naar Santa Cruz in Californië, USA en werd eveneens in 1918 Amerikaans soldaat. "Ik heb onder drie staatshoofden gediend, zegt Emeric onder koning Leopold II, onder koning Albert en de USA president. Wegens ziekte kon hij met zijn regiment niet inschepen voor het Europese front en bleef daarom voor zijn verdere diensttijd werkzaam voor de U.S. Air Force in Amerika. Samen met zijn echtgenote Maria De Serranno woont hij thans rustig vóór het even rustige Veldkapelletje met gedenksteen "aan de uitwijkelingen naar Amerika".

2. CAMIEL GYSELINCK, werd in 1893 aan de voet van de Kruisebergen te Doomkerke geboren en vertrok in 1912 naar Michigan USA waar hij achtereenvolgens te Empire en te Detroit verbleef. Van oktober 1918 tot aan het vredesverdrag van 1919 was hij onder de Amerikaanse wapens en streed in Frankrijk. In 1920 keerde hij naar België terug huwde te Doomkerke Bertha Mauws (d.v. Augustien) en werd er landbouwer. Hij stierf in 1944.

3. LODEWIJK ALGOET (in de volksmond Lode(n) Algoet), zoon van de bekende Stien Algoet van Ruiselede, werd in 1888 geboren en "diende gedurende 38 maanden als soldaat." Als jonggezel naar Amerika uitgeweken, verbleef hij te East Moline Illinois USA. Ook hij werd in 1918 soldaat bij het Amerikaans leger doch diende niet meer op het Europese front te komen strijden.

René Van Wonterghem

Emeric Delameilleure

Gustaaf Dauw

Theofiel Mauws

Camiel Gyselinck

Camiel Wyckhuijs

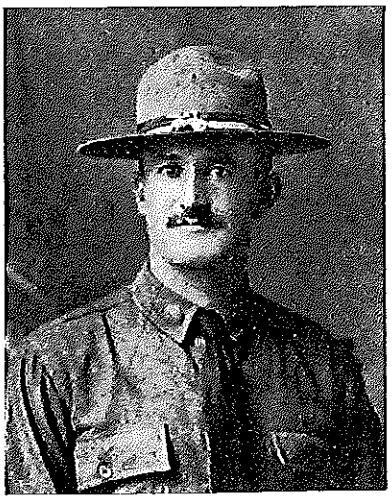

Lode-n Algoet

Na zijn terugkeer naar België huwde hij Bertha Vangampelaere va 't Wingens Veld en ging er boeren en veehandel drijven op de ho recht tegenover De Lapper. Van 1950 tot 1962 woonde het gezin Algoet aan de Predikheerstraat, nabij 't Veldkapelleke, en keer toen naar De Lapper terug, waar Lode het jaar daarop, in 1963, overleed.

Middenin :

GUSTAAF DAUW (1884-1931), zoon van Charles en Serafina Deneve, aan 't Sintpietersdreefje nabij de Beierhage op Doomkerke gebo Ook hij vertrok als jongeling naar Amerika en vestigde zich te Moline, waar reeds zijn broeders Achiel-Jules en Emiel alsook z zuster Maria verbleven.
In 1918 werd hij Amerikaans soldaat, scheepte in, landde te Bre Frankrijk, doch hoefde niet verder te trekken : de wapenstilsta ondertekend. Zo keerde ook hij "onverrichterzake" naar de Stat terug. In 1920 kwam hij naar België op bezoek en huwde er Clar Desoête uit Tielt met wie hij verder in East Moline door het le ging, tot hij in 1931 door ziekte geveld werd.

N I E U W S en A L L E R L E I

EEN VERDIENSTELIJK OUDSTREEKGENOOT. E.H. FRANS BRANDERS.

"Licht en liefde voor onze blinden" is sedert vele decennia in land een der edelste werken tot steun en opbeuring van hulpbehoev medemensen. Het vond zijn ontstaan te Brugge en te Brugge ook gr het uit tot een V.Z.W. Algemene Vereniging voor alle Vlaamse blin belangen, onder de hoge bescherming van Z.M. Koning Boudewijn.

Algemeen proost voor deze vereniging is sedert jaren reeds : E. FRANS BRANDERS, afkomstig van Sint-Pietersveld, alwaar zijn vader tijds een bediening aan het Gesticht bekleedde. Reeds in de Doomk jeugdvereniging was E.H. Frans Branders om zijn joviaal karakter graag geziene figuur.

In een speciaal Zuid-Afrikanummer van het driemaandelijks tijds "De Blindenbode van Licht en Liefde" (20ste jg.) schrijft E.H. Br hoe hij "met steun en medewerking van de Zuid-Afrikaanse regering genoegen had een vijftal weken te mogen doorbrengen onder de Bant van Zuid-Afrika, waar het aantal blinden 3 maal groter is dan bij

"Laat mij toe hierover in dit tijdschrift te vertellen, schrijf verder, wellicht kan dit relaas voor U een aansporing betekenen o te helpen bij de stichting en de uitbouw van Licht en Liefde in Z Afrika". En in een briefje aan onze bond vraagt hij : ik ben erv overtuigd dat ook sommige leden ertoe bereid zouden zijn iets te voor Licht en Liefde in Zuid-Afrika. Licht en Liefde voor onze B den, Brugge. Pr. 113265.

Ons Doorkerke, 1967, nr. 2

WAT WAS DE OORLOG VAN 1914-1918 ?

door dr. hist. Jos.De Smet.

(overgenomen uit het Brugsch Handelsblad van 29 aug. 1964)

Het is opvallend hoe de jongere generaties tot bij de vijftig jaar weinig of niets afweten van de eerste wereldoorlog, waarvan dit jaar de vijftigste verjaring gedenken.

De schuld daaraan ligt te groten deel aan het feit dat we or tussen een tweede wereldoorlog beleefd hebben die de eerste voll in de schaduw heeft gesteld. In deze tweede oorlog hebben de Dui strijdkrachten in april-juni 1940 geheel noordwest Europa verove zodat alleen Engeland de strijd kon voortzetten van op de Britse eilanden.

In augustus 1914 brak de oorlog uit zowel in het westen als het oosten van Europa, tussen het Duitse Rijk en de Oostenrijks-Hongaarse monarchie eensdeels,en Frankrijk, Rusland, België en E land anderdeels. Nederland en de Skandinavische landen bleven bu de oorlog.

De Duitse legers vielen het Groothertogdom Luksemburg en E binnen, op weg naar Frankrijk. Het Duitse plan voorzag een opmar door België tot aan de Schelde in de richting van Parijs, om de legers in te sluiten tussen de vestingen van het in 1871 bij Dui aangehechte Elzas-Lotharingen en de rechtervleugel van het Duits die doorheen België een zwenkende beweging moest uitvoeren.

De Franse troepen moesten een inval doen in Elzas-Lotharinge de Franse legerleiding geloofde niet dat de Duitse troepen ten w van de Maas zouden oprukken.
De Fransen maakten enkele kleine vorderingen in de Elzas, maar w overal elders achteruitgedreven, zodat de Duitse legers e augustus diep in Frankrijk waren binnengedrongen en de Marne ber hadden op 40 km. van Parijs.

Door de onvoorzichtigheid van generaal von Kluck, bevelhebbe van het eerste Duitse leger, ontstond een gaping tussen dit lege het tweede Duitse leger, en hier vielen Fransen en Engelsen aan sloegen de Duitsers achteruit tot op de Aisne. Overal viel de Du inval stil, de Duitsers groeven zich in en zo begon de stellings log die vier jaar zou duren.

Ondertussen had het Belgisch leger zich sedert 20 augustus i veiligheid gebracht binnen de vesting Antwerpen en lag er in de van de Duitse legers die naar Frankrijk oprukten. Fransen en Dui trokken nu overal troepen uit het front en wierpen deze in de op die nog bestond tussen de Aisne en het Pas-de-Calais, in de hoop elkaar langs daar te overvleugelen. Het werd de beruchte "course mer".

Begin oktober 1914, wanneer de Duitsers reeds tot Rijsel gekomen waren, verliet het Belgisch leger Antwerpen en trok zich terug op de Ijzer. Midden oktober hadden de geallieerden de zeekust bereikt om de weg te versperren aan de Duitsers.

Een nieuw Duits leger, het vierde, bestaande uit vijf legerkorpsen zette op 18 oktober de aanval in tegen de geallieerde stellingen tussen Nieuwpoort en Ieper. Het Belgisch leger werd over de Ijzer gedreven en hield stand op de spoorwegdam Nieuwpoort-Diksmuide. Wanneer ook deze dreigde te begeven werd einde oktober de streek ten oosten van de spoorwegdam onder water gezet, wat een einde stelde aan de Duitse aanval aldaar. Deze werd voortgezet op de droge grond aan beide zijden van Ieper, waar hij ook stilviel rond 15 oktober 1914.

Het front zou nu voor vier jaar stilliggen, waarbij bijna geheel België en een groot deel van Frankrijk in Duits bezit bleef. Op 1 november 1914 liep het front van Nieuwpoort, ten o. van Ieper, ten w. van Rijsel, over Arras naar Noyon en Soissons, langs Reims, ten o. van Verdun, ten w. van Mulhouse, tot aan de Zwitserse grens ten w. van Basel.

Beide tegenstrevers hebben getracht dit front te doorbreken. Ze konden het wel inbeuken ten koste van verschrikkelijke verliezen, maar het hield stand tot september 1918, wanneer het Duitse leger zich vechtend moest terugtrekken om op 11 november 1918 de wapenstilstand te aanvaarden op de lijn Verdun-Mézières-Mons-Gent.

De hevigste aanvallen om het front te doorbreken waren: de Duitse aanval op Verdun (febr.-juni 1916) waarbij Verdun niet kon veroverd worden; het Engels-Frans offensief op de Somme (juni-dec.1916); de Engelse-Franse aanvallen rond Arras (maart-april 1917), Soissons (april 1917) en vooral het groot Engels offensief uit Ieper (juni-nov. 1917).

Ondertussen waren de Duitse legers diep in Rusland doorgedrongen. Ten gevolge van de Bolsjewistische revolutie van oktober 1917 viel het Russisch leger uiteen, zodat Rusland op 3 maart 1918 de vrede moest sluiten met Duitsland. Nu kon het Duitse Rijk bijna heel zijn leger op het westfront verzamelen, vooraleer de Amerikaanse troepen in Frankrijk konden optreden. Amerika had immers op 6 april 1917 de oorlog verklaard aan Duitsland.

Waar de Duitse legers zich in het westen geheel het jaar 1917 defensief hadden verhouden, zouden ze nu in 1918 offensief optreden, om de vrede te veroveren. Op 21 maart 1918 vielen zij aan tussen Cambrai en La Fère, op 9-10 april 1918 tussen Bailleul en Ieper, waarbij de Kemmelberg veroverd werd, op 27 mei 1918 te zuiden van Laon Hier drongen zij 40 km. vooruit tot Chateau-Thierry, op 65 km.van Parijs.

Nu zetten de geallieerden tegenaanvallen in. Op 18 juni aan de Marne, op 8 augustus te zuiden van Soissons, op 15 augustus tussen Albert en Arras, zodat op 31 augustus 1918 de Duitse legers teruggeworpen waren op de stellingen waaruit zij op 21 maart vertrokken waren om de vrede te veroveren.

De geallieerden zetten hun aanvallen verder door, die zich we uitstrekten over geheel het westfront, laatst vanuit Ieper, waar 28 september het bevrijdingsoffensief werd ingezet. Na twee dage viel het aldaar stil om op 14 oktober te hernemen.

Op 16 oktober 1918, na vier jaar, verlieten de Duitsers de Ij en de Belgische kust en trokken langzaam terug, eerst op de Schi vaart en de Leie, daarna op het kanaal Gent-Terneuzen en de Sche waar op 11 november 1918 de wapenstilstand gesloten werd. Binnen veertien dagen moesten de Duitse legers België, Frankrijk, Elzas Lotharingen en de linkeroever van de Rijn ontruimen.

Gedurende deze vier jaar bezetting was het Belgisch grondgebi door de Duitsers in drie gebieden ingedeeld:
- het operatiegebied dat heel het bezette Westvlaanderen omvatte
- het etappengebied dat zich over Oostvlaanderen en een deel van Henegouwen uitstrekte;
- (Deze twee gebieden hingen uitsluitend af van het leger)
- het overige van het bezette België, onder de "Generalgouverneu Belgien". Daar was men tamelijk vrij: men mocht er reizen, de weg gebruiken zonder pass. In de andere twee gebieden, die van leger afhingen mocht men niet van de ene gemeente naar de ande reizen, fietsen,autos en telegraaf waren er aan de militairen behouden, het postverkeer was er tot een minimum herleid. Iede bleef opgesloten binnen zijn gemeente: alleen te Brugge mocht zich vrij bewegen, ook in de randgemeenten.

Alleen het gebied te westen van de frontlijn Ijzer-Ieper blee onbezet maar stond aldaar onder toezicht van de geallieerde lege Ten gevolge van de offensieven rond Ieper werden aldaar talrijke meenten die te dicht bij de vuurlijn lagen, ontruimd.
Westvlaanderen was het ergst door de oorlog geteisterd.
Van de 253 gemeenten waren er, in 1918, 59 volledig en 32 te grot dele vernield. Een brede strook landbouwgrond langs beide zijden de Ijzer en rond Ieper was volledig onbruikbaar geworden.

Die geweldige strijd vóór Ieper in de zomer van '17 was te zelfs Doomkerke, op meer dan 40 Km. afstand, nog waarneemb bij windstilte en binnen een afgesloten stille ruimte hoc men bescheidelijk een onophoudend dof gedommel, flauwe we gave van het hels kanongebulder aan het verre front.

Elders lagen veld- en militaire hospitalen vol gekwets en stervende soldaten. In onze streek werden gewonde.. p den in een of ander Pferdenlazarett ondergebracht.

Op het vliegplein Sintpietersveld heerste in die dagen een buitengewoon grote drukte van opstijgende en landend Duitse vliegtuigen, van aanvallende en beschoten geallie En Duitse troepen, alhier "op rust" trokken dagelijks op oefening.

Our Doomkerke, 1967, nr. 3 6

D E MG S C H U L E T E D O O M K E R K E

De oorlog 1914-18 was aan het westelijk front een aaneenschakeling van aanvallen en tegenaanvallen van de strijdende partijen. Dat front was één lijn van loopgraven die van Nieuwpoort in Westvlaanderen tot Bazel in Zwitserland strekte.

In ons land noemde dat front bij de Duitsers het Flandernfront, bij de Engelsen Flanders field. Naast de Belgen achter de Ijzer in het Noorden en wat Fransen, vormden de Engelsen of Tommies er de hoofdmacht tegenover het Duitse vierde leger. Zij bezetten er de vooruitgeschoven boogvormige sektor Ieper, de Ypres salient of Ypern Bogen.

Het machtig offensief dat de Engelsen er samen met wat Fransen tegen de Duitsers ontketenden was in ons land het zwaarste tussen november 1914 en september 1918. Het was een massaslachting waarbij in totaal 730 duizend doden en gewonden vielen, terwijl de terreinwinst op de Duitsers amper zeven kilometer bedroeg.

De Duitse verdediging vóór de Ieperboog steunde vooral op betonnen bunkers en goed ingerichte machiengeweernesten die er reeds in de loop van het jaar 1916 uitgebouwd waren en ter hoogte van de lijn Passendale-Poelkapelle-Staden wer de verwoede Engelse aanval gestuit.

Na het stilleggen van dit offensief werd onmiddelijk door de Duitsers begonnen met de voorberiding van het grote Duits-offensief -het laatste- dat op 21 maart 1918 over gans het westelijk front zou ingezet worden.

De bijzondere doelmatigheid van het machiengeweer was gebleken en daarm werd grote nadruk gelegd op de oefening in dit wapen. Reeds tijdens het Engels offensief van 1917 kwamen geregeld Duitse troepeneenheden vermoeid en bevuild uit de loopgraven naar onze streek op rust en ook hier was het dat tot de oprichting van een MG Schule of Machiengeweerschool met oefenterrein in de bossen besloten werd.

Over het tijdstip en de wijze van inkwartiering van fronttroepen in onze streek vertellen ons de Annalen van de Parochie Sint-Jan-Wingene:

" Tot in juli 1917 bleef de parochie vrij van bezetting van Duitse troepen die van dan af regelmatig te Wingene kwamen uitrusten en waarvan een bataljon de parochie belegde: de bataljonsstaf in de pastorij, een kompagnie linietroepe op Sint-Jan, ene op 't Raakske, ene op de Plattebeurs en Den Haze en ene op 't Wingene Veld; de artillerie op de wijk Den Hekke.

Op 22 november 1917 werden gedeeltelijk de schoollokalen van het nieuwe klooster Sint-Jan door de soldaten ingenomen en de kerkelijke diensten geschieden voortaan in de oude lokalen van Sint-Michiel, palend aan de voorlopige pastorij.

Het altaar werd geplaatst in de huishoudschool die diende voor dagelijkse diensten. De andere lokalen dienden in de week als klas, 's zondags als kerk. De Zusters behielden totdantoe in 't nieuwe klooster hun woning, het klein kapelletje en enige stalling.

Op 18 februari 1918 werden de Zusters door de Duitse overheid volledig uit hun klooster verdreven en namen zij (ten getale van 12) met gans hun inboedel hun intrek in het aanpalende huisje van de voorlopige pastorij waarvan een kleine aangebouwde waskeuken tot koeistal moest ingericht worden."

DE MG SCHULE

Nopens de inrichting van een MG Schule te Doomkerke met een oefenterrein in de buurt vertellen ons mannen die toenmaals nog jongelingen waren en op Doomkerke-Dorp woonden:
" We stonden in een groepje wat te babbelen toen opeens een auto met drie Duitse officieren erin bij ons stopte. Ze vroegen waar de burgemeester woonde en toen we antwoordden: op 5 Km. van hier, te Ruiselede, besloten zij niet zovèr te rijden en maar op eigen hand te handelen. Ze keken op hun stafkaart en vroegen de weg naar de Bruwaan. Ze vertrokken in die richting en daar zou het oefenterrein van de MG Schule komen. De MG Schule zelf werd te Doomkerke op het dorp gevestigd en achteraf vernamen wij dat "Doomkerke van Staden afhing", het centrale verdediging van de Duitsers aan het Flandernfront."

En Karel Lamont vertelt: Doomkerke zou zeker van alle bezetting gespaard gebleven zijn zo het niet gelegen was in een uitstekend terrein voor militaire oefeningen. Rondom heeft men hoogten zoals de Kruisebergen, de Zandberg, de Kattenberg, Kootjes Hoogte, alle bedekt met boom- en struikgewas en sparrebossen. Tussenin liggen zandachtige landerijen met hier en daar een hoeve en enkele huizen. Daarbij het Gesticht dat gemakkelijk tot kazerne kon ingericht worden.

De meest geschikte strook voor oefeningen was wel de rechthoek Veldkapelleke-Bruwaan op Doomkerke, Lange Dreef-De Zouter op St.Maria-Aalter, dus schrijlings op de West-oostvlaamse grens. Daar zou het schietplein komen van de school voor mitrailleurs van Doomkerke. Een dertigtal opgeëiste mannen met een even groot aantal Duitse soldaten maakten het schietveld klaar en na enige weken konden wij het onophoudend geratel van de MG horen. Het licht geschut van buitgemaakte Lewis en Hotchkiss machiengeweren werd overstemd door het zwaar en akelig tak-tak-tak van de Mausers.

De modderige paden doorheen de Kerckhove's goed, de Gevrijden en zo verder de Kruisebergen op, werden verhard bij middel van een Knüppeldamm of loopbrug in stokken. Na hun opstelling in rangen vóór het klooster zag men dan de Duitsers opmarcheren naar de schietstand met Kugelfang of hoge aarden berm in Camerlincks goed tussen het Hooggoed en het Egypteveld. Daar in de bossen vindt men heden nog sporen van toen gemaakte loopgraven.

Te Doomkerke werd de keuken voor gewone soldaten in het washuis van het klooster ingericht. De mess van de officieren bevond zich in 't kasteeltje "te Galletas". Theoretische les over het machiengeweer werd gegeven in de klaslokalen die aan de straat paalden en daarom dienden de schoolknapen van Doomkerke naar de "beste kamer" van de Zusters en een zolderkamer te verhuizen. Praktische uiteenzetting werd gegeven op de achteruit en in de boltent van de herberg Burgerwelzijn (bij Modest Swanckaert) die aan het klooster paalde. Ideale plaatsen dus voor de kijklustige jeugd om alles van dichtbij gade te slaan..." Tot hier Karel Lamont.

Voor inlichtingen nopens die MG Schule hebben wij ons ook tot dhr. Heinrich Lieszfeld in Duitsland gewend. Hij verbleef namelijk een tijdlang te Doomkerke als onderrichtgever:

" Ik ben nu 70 jaar oud (dat was in '66) en mijn herinnering aan mijn soldatentijd is wat vervaagd. Het zal dan ook niet veel zijn wat ik kan mededelen.

De MG Schule te Doomkerke werd in de herfst 1917 (omstreeks september-oktober) opgericht. Een oudere officier, een majoor uit Wittenberg aan de Elbe was verantwoordelijke leider. Zijn naamn herinner ik mij niet meer. (Het was Majoor Duft, Nota van de redaktie). Het was een vriendelijke heer die bij zijn voorschriften en bevelen de Doomkerkse bevolking zeer in acht nam.

In kursussen van 3 tot 4 weken kregen gelijktijdig omtrent 100 soldaten, waaronder ook onderofficieren en feldwebels, onderricht van ervaren onderofficieren en gefreiten. Het betrof het in 1915 gebouwde en met water afgekoelde licht machiengeweer met schaft en pikkels.

De soldaten kwamen uit regimenten aan het Flandernfront en trokken na hun opleiding terug naar hun troepeneenheid. Ikzelf kwam in januari 1918 als instrukteur naar de MG School en verbleef er tot mei 1918. Ik was ingekwertierd bij Frederik Verfaillie en ik was er goed. Die en ook een aanverwante familie heb ik nog in 1958 bezocht bij een bezoek aan de wereldtentoonstelling te Brussel.

Een pijnlijke gebeurtenis kan ik niet vergeten: bij het onderricht aan het MG in maart of april 1918 (dat was aan een tafel op de achteruit bij Modest Swanckaert, Nota van ons) verloor een jong soldaat het leven. Het kon niet uitgemaakt worden hoe een scherpe patroon tussen de oefenpatronen gemaakt was. Die jongen werd op het kerkhof nabij 't vliegplein (Veldkapelleke) begraven. " Tot zover de heer Lieszfeld.

DOOMKERKE EN POELKAPELLE

Een merkwaardig boek, dat uitvoerig dat Engels-Frans offensief van 1917 beschrijft, is "Poelkapelle 1914-'18" door R.Daccarne-J.Steen, uitgeverij Almar, Wervik, 1965. Zonder partijdigheid voor Duitsers of geallieerden wordt erin, na een voorgeschiedenis van Poelkapelle, ook zijn lijdensweg, ja zelfs volkomen verwoesting in '14-'18 beschreven.

Wie als Doomkerkenaar of oud-Doomkerkenaar leest welke vreselijke rol de DuitseM G in die streek speelde, denkt onwillekeurig aan Doomkerke en de bossen van St. Maria-Aalter waar het hanteren van dat verschrikkelijk wapen aangeleerd en beoefend werd.

In '17-'18 was Doomkerke, Duits:-militair gezien, bestendig in kontakt met Staden-Poelkapelle. Na de oorlog hebben velen aan de effenmaking van die verwoeste gewesten meegewerkt en sommigen zijn er zich voorgoed op de terug opengestelde landbouwgronden gaan vestigen.

Voor iedere Doomkerkenaar uit die tijd blijft Poelkapelle een gedachte, een beeld, die nimmer zullen uitgewist worden.

OOK EEN ANEKDOTE UIT DIE JAREN

door Karel Lamont.

Het was voor Doomkerke een groot probleem om al dat volk onderdak te verschaffen. De bezetting bestond namelijk uit 'n 1500 man. In alle huizen werden houten bedden bijgebouwd van twee of drie verdiepingen: twee- of driedekkers, zei men.

De machiengeweerschool werd bestuurd door een bejaard majoor. Was deze zeer inschikkelijk tegenover de bevolking, des te strenger was hij voor de soldaten en menig geschil werd door zijn tuchtmaatregelen vereffend. Hij werd bijgestaan door luitenant "spek" en luitenant "spiegelei", onder de mensen zo genaamd omdat ze alles opkochten wat maar "essen" was. De onderrichtgevers waren frontvrije onderofficieren en al 't ander personeel was maar afval: scheve schouders, stuikvoeten, kromme benen enz. Die deden dienst als schoenmaker, timmerman, telefonist of bureauman.

Na een jaar inkwartiering was dat volk goed op de hoogte van de handel en wandel van de Doomkerkse bevolking. Zo wist de schoenmaker dat er in de buurt waar hij ingekwartierd lag een vijftal schone konijnen zaten. Daarvan zou hij er zich één aanschaffen en zekere morgen zaten er maar vier meer in 't kot. Door de sporen van grofgenagelde schoenen werd vastgesteld dat de diefstal door een militair gepleegd was.

Dit kwam de majoor ter oor en terstond werd een huiszoeking bevolen in al de huizen waar soldaten lagen. Zo kwam de MP ook de schoenmakerij binnen. De schoenmaker had juist de tijd om het zo pas gevilde konijn in een hoge laars te stoppen. "Daar halen ze het toch niet uit!" dacht hij... Doch binst dat de MP nog aan 't zoeken was, kwam de ordonnance van de majoor juist die laarzen halen. Ze behoorden zijn baas toe!

Het rook die avond goed bij mijnheer Declerck op ' kasteeltje aan 't Disveld, waar de majoor op kwartier lag. 's Anderendaags kwam de ordonnans weer bij de schoemaker, streek behagelijk over zijn grote snor en zei: "Haben mal ein richtiges Kaninchenbraten gegessen!.. Maar hoe dat Kaninchen in die Stiefel gekomen is, daar krijgt de majoor geen kop aan.."

O N S F O T O B L A D

Bovenaan: 1918 - MG SCHULE

Van die elders in dit blad beschreven MG Schule is te Doomkerke ook nog deze souvenir bijgebleven. Het is een inschrift, met een zakmes gegrift in de poederstenen deurpost van de voormalige herberg "East Moline, bij Jules Dauw" aan de Brandstraat-noord. Daar waren namelijk in die tijd bestendig 12 Mann ingekwartierd. Op zichzelf is die steen met inschrift ook een klein monumentje.

Middenin: DUITSE SOLDATEN UIT DE EERSTE WERELDOORLOG.

Zo zagen wij hen in '17-'18 bestendig met honderden te Doomkerke waar zij beslijkt en vervuild uit de loopgraven op rust kwamen. De jongeren onder hen volgden er de machiengeweerschool. Zo ook zagen de schoolkinderen hen dagelijks met hun gamel aanschuiven bij de keuken aan de speelplaats van de school.

Het Duits uniform was toen in grijze kleur met een pots als de Belgische vóór 1914. De stalen helm viel dieper dat dit in de tweede wereldoorlog het geval was. Eigenlijk zijn de mannen op deze foto krijgsgevangenen uit september-oktober 1918 (foto Paris Match, 29/8/64)

Onderaan: In 1919-1920
WAS LEON LAMONT DE MEEST INTELLIGENTE LEERLING VAN MEESTER VERGOTE.

Deze foto dateert van 21 juli 1920. Leon was toen reeds de 14 gepasseerd doch moest volgens de schoolwet nog tot september school lopen. Ook een paar ouderen van de Swanckaerts (die vlak naast de school woonden) kwamen nog even poseren. Anders valt de ouderdom van deze leerlingen tussen 10 en 14 jaar. Er ontbreken er echter een paar, die thuis in de oogst moesten helpen. Van dit groepje van 27 zijn er thans reeds 7 overleden...

Boven: (van links naar rechts onder de armen van het Kristusbeeld):
Achiel Verhelst (Doomkerke), Albert Cloet (+ Ieper), Gustaaf Trenson (Asse), Leon Swanckaert (Kruiskerke). Louis Dewalsche (+Poesele), Arthur Bruggeman (Doomkerke), René Defauw (+Doomkerke), Camiel Van Hecke (Lendelede).
2de Rij: (van l. naar r.) Adhémar Dauw (Oostkamp), Cyriel Dufour (Wildenburg), Gentil Schoutteet (+ Doomkerke), Sylvain Vermeersch (Aalter), Maurice Deschout (Ieper), Valère Vansteenkiste (Doomkerke).
Rechtstaande (van l. naar r.) Boudewijn Swanckaert (+Doomkerke), Maurice Swanckaert (+Assebroek X, Meester Marcel Vergote (toen 22 jaar oud), LEON LAMONT (+Doornik), Robert Lamont (Doomk.), Gérard Declercq (Poeke). X Jules Swanckaert

Gezeten (van l.naar r.) Maurice Depaepe (Ruiselede), René Goethals (Tielt), Adiel Defauw (Doomkerke), Maurice Van Colen (Doomkerke,sinds onlangs Meulebeke), Antoon Desmet (Doomkerke, sinds onlangs Aalter) Leon Vandevoorde (Doomkerke), Victor Vermeersch (Ruiselede).

19/5
Schule

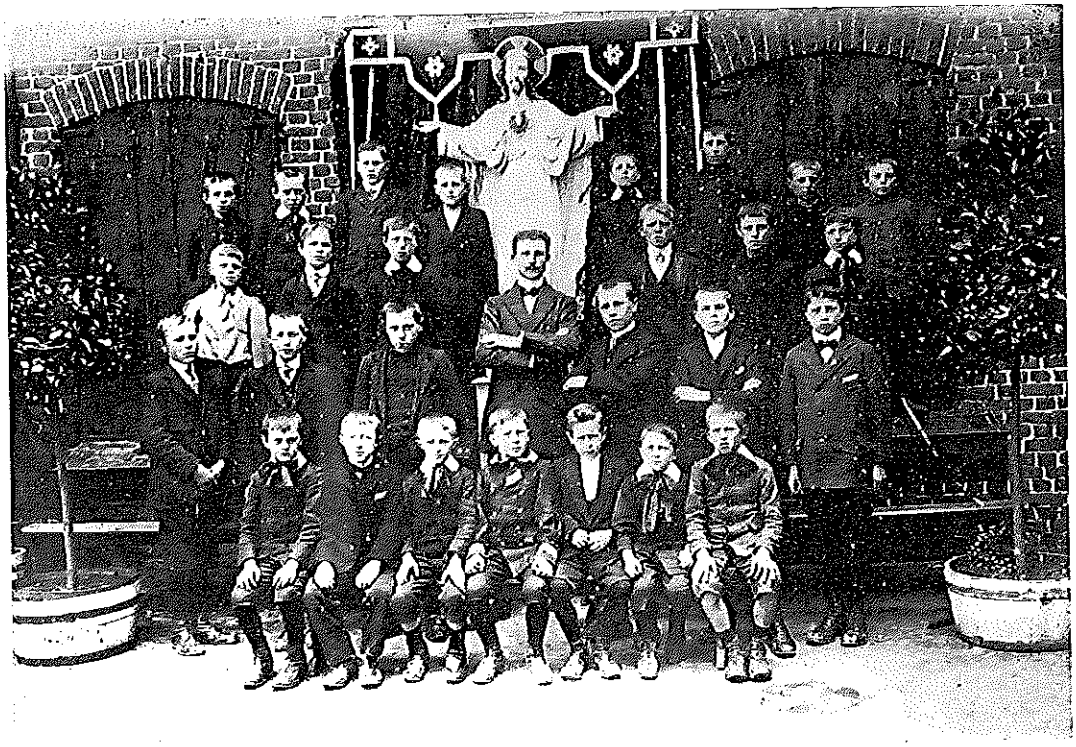

Ons Doomkerke, 1968, nr. 3 13.

WINGENE VANUIT DOOMKERKE BESCHOTEN.

Het eindoffensief dat de oorlog 1914-'18 in het westen afsloot ging uit van de geallieerden en duurde van 26 september 1918 tot de wapenstilstaand op 11 november daaropvolgend.

Stelling na stelling werd moeizaam op de Duitsers veroverd en van daaruit trokken dezen hun troepen op nieuwe verdedigingslijnen terug. In het vlakke Westvlaanderen werd elke verhevenheid, elke beek van enige betekenis, door de achterhoede benut om de aftocht te dekken.

Te Wingene was het vooral De Hote, een hogergelegen hofstede aan de westkant van het dorp, die voor de Duitsers een stevige verschansing bood en daarna moesten aan de Ringbeek ofte Beerbeek de aanrukkende geallieerden zolang mogelijk opgehouden worden. Daarbij werden ook alle kruispunten van wegen voor het rollend materieel versperd.

Te Doomkerke heette het dat de Duitsers drie dagen op de Beerbeek moesten stand houden en dat hebben zij ook gekund wegens de taaie verdediging door het voetvolk en de beschieting van het no man's land door kanonnen die ter hoogte van Doomkerke opgesteld stonden. De beschieting ving aan op het middaguur van 17 oktober en zou eerst ophouden in de nacht van 18 op 19.

Op Doomkerks grondgebied waren slechts een viertal kanonnen in aktie, bij pozen langzaam, bij pozen heftig, en tijdgenoten weten nog heel goed waar die kanonnen opgesteld waren: zij stonden alle vier in het Disveld, aan de westkant en in de onmiddelijke nabijheid van de hoving en het kasteel de Roo (thans eigendom Dr.Coffyn). Het eerste stond vóór de ingang van het neerhof dat toen door Camiel Trenson bewoond werd (thans Frans Deserranno), het tweede iets verder noordwaarts op hetzelfde stuk land. De twee overige stonden op eenzelfde lijn doch te noorden van de kasteeldreef op " Forret's land" en "De kolonie" De kommandopost bevond zich in het bakhuis van de hoeve Trenson.

De obussen waren van kaliber 75 (veldgeschut) en talrijke afgeschoten hulzen, waaronder vele ijzeren, werden bij hun aftocht door de kanonniers achtergelaten. Het spreekt vanzelf dat de koperen hulzen reeds de morgen van 19 oktober door de jeugd uit de buurt naar huis meegenomen werden. Enkele hulzen dienen hier of daar nog tot sieraad op een schouw.

Minder aangenaam waren de souvenirs die te Wingene van die beschieting bewaard bleven. Ongetwijfeld maakte zij er onder de militairen slachtoffers doch hun aantal is niet bekend. Meer bekend zijn de materiële schade aan huizen en hovingen alsook het aantal burgerlijke slachtoffers die bij deze beschieting het leven lieten. Evenwel hoeft betwijfeld of alle dodende projectielen van die Duitse kanonnen te Doomkerke afkomstig waren.

BURGERLIJKE SLACHTOFFERS VAN DE BESCHIETING I7/I8 OKTOBER I9I8 TE WINGENE

17 oktober in de namiddag:

Eliza Pyfferoen, geb. 25.II.I880, echtg. Arthur Poelvoorde
Maria POELVOORDE, geb. 3/8/I9II, d.v. Arthur Poelvoorde
Romanie DECLERCQ, geb.1/2/I859, echtg. Charles Poelvoorde
Oscar POELVOORDE, geb. 25/II/I897, z.v. Charles Poelvoorde
Mathilde VAN LERSBERGHE, d.v. Louis
Mathilde VAN EECKHOUTTE, geb. 2I/I2/I843, echtg. Ch.L.Mostaer
Conrard BRAECKEVELT, geb. 29/5/I898, z.v. Bruno

18 oktober in de namiddag:

Melanie VANTHOURNHOUT, geb. I2/3/I850, echtg. Aug. Sabbe
Irma-Maria DENOLF, geb. 28/3/I906, d.v. Victor
Alina DEBLONDE, geb. 28/7/I9I7, d.v. vluchteling uit Hoog-lede
Felix SPRIET, geb. 2I/2/I86I, z.v. Petrus
Eugénie DECLERCQ, geb. I0/4/I863, echtg. August Deblaere
André CANNOOT, geb. 23/II/I9I6, z.v. Henri
Rosalie SNAUWAERT, d.v. wijlen Karel en Am. Galliaert
Marie VAN LERSBERGHE, geb. I9/I/I9I0, d.v. Edmond
Coleta VAN EENOO, geb. I9/I/I846, d.v. Victor.

VERNIELING VAN KERKTORENS

Bij hun aftocht vanaf de frontlijn tot aan Aalter, lieten de Duitsers in onze streek alle kerktorens in de lucht vliegen om te verhinderen dat zij tot uitkijkpost zouden dienen. Vóór Aalter was Wingene de laatste in de reeks en hoe Doomkerke gespaard bleef leest men in het gedenkboek van de parochie:

ONTRUILING ZONDER GEVECHT.
BIJZONDERHEID. De kerktoren zat vol dynamiet en moest op het laatste ogenblik in de lucht gewipt worden. De E.H. Pastoor heeft aanhoudend gevraagd dat de kerk zou mogen gespaard blijven maar de plaatsbevelhebber van Aalter was onverbiddelijk. Hij telefoneerde dat de toren weg moest.

De plaatselijke officieren schenen nogal inschikkelijk en gaven zichzelf meermaals de moeite om per telefoon te vragen en nog te hervragen maar de bevelen bleven onveranderd: het kwam van hogerhand en daarmee uit ! Eindelijk, door aanhoudend vragen telefoneerden zij 's avonds nogmaals en het laatste antwoord was reddend voor de toren. De majoor die het blijde nieuws kwam aankondigen zegde: " Vader, nu moogt gij niet meer zeggen dat de Duitsers barbaren zijn." De E.H. Pastoor is zelf op het kerkhof de draad gaan doorsnijden die gereed lag en 's anderendaags als de Duitsers weg waren de 19de oktober, was de kerk bewaard. Overal heerste grote vreugde, vlaggen werden uitgestoken, de klokken geluid, mis en Te Deum gezongen.

NOG 1918 OF: VIJFTIG JAAR GELEDEN..

In het Gedenkboek (Liber Memorialis) van de parochie Doomkerke, waarvan hoger spraak, vindt men ook volgende vermelding:
DIENSTDOENDEN IN HET LEGER.

De Juffrouwen Lucia en Marg. Dinneweth, dochters van de Heer Dinneweth, onderwijzer aan het Sint-Pietersgesticht, hebben deelgenomen in de oorlog als gewondenverpleegsters. Verders de Heren Joseph en Alfons Lannoy als vrijwilligers. Drie doden zijn hier te betreuren: Jospeh Lannoy als Luitenant gesneuveld in het offensief van september 1918 te Houthulst, te Adinkerke begraven, Triphon Duytschaever, 23 februari 1915 te Alveringem, Camiel Wijckhuys, soldaat in 't Amerikaans leger, gestorven in het hospitaal.

VERGELIJKENDE TABELS DER GEBOORTEN EN STERFGEVALLEN.

	geboorten	sterfgevallen
1913	37	20
1914	30	14
1915	28	20
1916	31	11
1917	18	26
1918	25	25

1918 MG SCHULE

Een deeltje van de baksteen uit de deurpost van de voormalige herberg East Moline en waarop een van de aldaar ingekwartierde "zwölf Mann" eens grifte: 1918 MG Scule, werd in émail gebakken en ingemetseld in het muurtje tussen de voormalige hoevepoort van 't klooster en boltent Swanckaert.
Daar was immers in 1918 die Machiengeweerschool gevestigd. In de geschiedenis van Doomkerke blijft aldus die steen een getuigenis voor latere generaties.

JEUGD IN OORLOGSTIJD.

Het is een feit dat de Doomkerkse jeugd uit die jaren veel heeft gezien en geleerd en de herinnering aan veel "heerlijke avontuurtjes" in het leven heeft meegedragen.
Dat mag haar niet kwalijk genomen worden want ook die jeugd leefde kommerloos en kon niet beseffen wat aan het front gebeurde. In dat geval verkeerde niet alleen de Doomkerkse jeugd. Leest men bijvoorbeeld niet in de Gazette van Detroit van 17/5/1968 van de hand van Camiel De Buck, correspondent voor St.Boniface, Manitoba, Canada:

" Ge slaat de nagel op de kop, Leon, als ge daar spreekt over de Duitse bezetting van '14-'18, de schoonste jaren van heel mijn leven. 'k Vraag me soms af: hoe is het in Gods naam mogelijk dat ik met nostalgie aan die jaren denk?
Wij hadden het niet breed onder de Kommandantuur van Eeklo.
We waren een groot deel van onze vrijheid kwijt, aten meer smout dan naar gewoonte en .. leerden smokkelen, kwestie van brood te kunnen bakken, maar we waren jong en gezond !
Daarom dat ik aleens met weemoed denk aan '14- '18."

DE WAPENSTILSTAND VAN 1918 OOK TE DOOMKERKE HERDACHT.

Overal werd op 11 november 1968 de wapenstilstand van 1918 nog intiemer herdacht dan de vorige jaren.
Het was immers de 50ste maal dat de oudgedienden van '14-'18 daarvoor bijeenkwamen en dat wil iets betekenen.

De oudsten- die van de verst opgeroepen klassen- zijn thans reeds diep in de 80. De jongsten -die op soldatenleeftijd tijdens de oorlog in Frankrijk opgeroepen werden- zijn ook reeds de 70 vòorbij.

In 1918 kwamen zij moe en afgetobd door de strijd of verarmoed uit de krijgsgevangenenkampen naar huis terug, doch al die tijd is de zin voor hechte wapenbroederschap en de herinnering aan wat zij gezamenlijk geleden hebben hun bijgebleven.

Te Doomkerke had die 50ste herdenking plaats "ten huize van" de ouderdomsdeken van de Doomkerkse oudsoldaten '14-'18 Hier weze speciaal dank gezegd aan Jules Deriemaecker en echtgenote die zo gastvrij het hele gezelschap onthaalden.

Tussen het gerinkel van glazen en flessen door, werden onophoudend herinneringen, luimige en benarde belevenissen opgehaald en de fotograaf zorgde ervoor dat van die unieke gebeurtenis een mooie herinnering bewaard bleef.
En zo ziet U hiernaast in beeld:
Gezeten, van links naar rechts:
Adiel Meuleman, 81, Jules Deriemaecker, 86, René Schoonaert, 75, Alfons Vandevoorde, 86 (2 weken jonger dan de deken):
Staande, van links naar rechts:
Raymond Vermeire, 74, (dan de gastvrouw, echtgenote van Jules Deriemaecker), Marcel Vandecasteele, 72, Modest De Roest, 72, Benoni Van de Voorde, 72. Dan volgt de foto van wijlen Jules Wambeke die niet op het feest kon aanwezig zijn: hij verbleef toen in een kliniek te Tielt.(Hij is er de 23 dec. overleden).

Op de foto daaronder staan enkele piotten van het 12de linie, klas 1906, bij hun kazerne te Luik. Onder hen bevond zich wijlen Jules Wambeke (met X aangeduid). Jules Wambeke bracht de oorlog als krijgsgevangene in Duitsland door. "Na mijn eerste vuurgevecht -vertelde hij nog onlangs- werd ik te Visé krijgsgevangen genomen. Na veel ontbering kwam ik in Duitsland in een kamp terecht. Eerst leefde ik met een klein rantsoentje doch later werd ik hulpkok in een kamp voor Russische krijgsgevangen. Vervolgens werd ik uitbesteed op een boerderij van 150 ha. te Soltan, Hannover.
Omstreeks de wapenstilstand had ik het "fleuris" en kon eerst in januari 1919 naar België terugkeren.

Jules was zeer aangenaam in zijn omgang en bleef in alle omstandigheden optimist. Zijn familieleden en velen van Doomkerke, vòòraf zijn oudwapenbroeders, zullen hem steeds indachtig blijven. Dat zijn schone ziel in vrede rust.

J. Vyncke

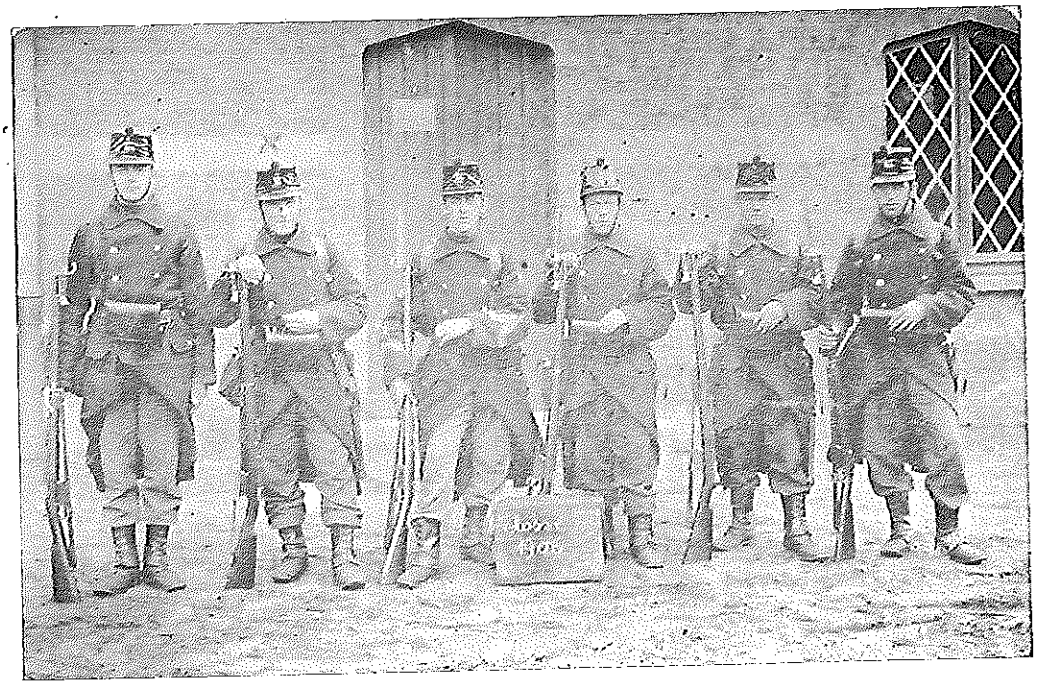

Ons Doomkerke, 1969, nr. 2 9.

OUDSTRIJDER-VUURKRUISER '14-'18 JOSEPH DEVISCH

Een oudsoldaat '14-'18 die evenals Jules De Groote niet op de herdenkingsfoto van 11 november 1968 te Doomkerke voorkomt was Joseph Devisch die zijn jeugd- en jongelingsjaren op Doomkerke doorbracht doch thans op St.Maria-Aalter woont.

Zijn belevenissen uit de eerste oorlog vertelt hij als volgt: " Ik ben van de klas 1913. Toen de oorlog uitbrak was ik soldaat en was juist voor 14 dagen thuis met verlof om vader op de boerderij in de oogst te helpen.

Ik vertrok naar Gent en vervoegde er mijn regiment, het 2de Linie, 9de kompanie, in de Leopoldskazerne. Ons regiment vertrok naar Hakendover en daar maakten wij loopgraven. Van daar vertrokken wij naar Houtem Ste Margriet en zwierven daar acht dagen rond in de streek van Tienen.

Te Weerde, niet ver van Mechelen, kregen we de vuurdoop en daar sneuvelde mijn maat Theophiel Vanderhaeghen.
Toen begon de aftocht. Ik weet nog dat we bij hoogdringendheid de Nete overgezwommen zijn. Het liep daar al door mekaar, Belgen en Duitsers.

Begin oktober 1914 bevonden we ons achter de Ijzer, namelijk te Schoorbakke. Daar greep de Ijzerslag plaats en er werden schromelijke verliezen geleden bij ons en bij de Duitsers. Na de Ijzerslag, zijnde op 31 oktober 1914, bleven er van de 9de en de 12de kompanie nog slechts enkele tientallen manschappen over. In deze Ijzerslag liep mijn tweede maat, René Schoonaert, een zware verwonding op die hem van het front zou verwijderd houden. Het leed dat we ondergingen was onmenselijk.

Eindelijk kregen we wat rust en de troepen zaten er verders voor verscheidene jaren verschanst. Om de drie maanden kregen de soldaten 10 dagen verlof. Ik ontving nieuws van René van uit Engeland en die nodigde mij uit voor een bezoek bij hem. Driemaal ben ik bij hem geweest. René woonde in Lincoln bij twee oude mensen. Per boot vaarde ik van Kales naar Folkestone en de verdere reis ging per trein. Bij René en die oudjes werd ik telkens met open armen ontvangen.

Op 10 augustus 1918 maakte ik, op de rechteroever van de Ijzer, deel uit van de voorposten. Te 4 uur in de morgen werd de grote wacht in de bunker door een groep van wel 100 dronken Duitse soldaten omsingeld. Zij stonden op het punt handgranaten in onze schuilplaats te werpen. Wij sprongen buiten en zo werd mijn leven en dat van zes kameraden gered. Een ruwe Duitser stekte nog met zijn bajonet en trof de duim van een wachter doch kreeg van zijn oversten een rammeling: "Nicht so!" snauwden ze.

Op weg naar Duitsland hadden we nog een oponthoud te Deinze en daar ontmoette ik toevallig onderwijzer Maurice Wambeke, broer van wijlen Jules Wambeke van Doomkerke en deze zou de groeten doen aan mijn familie "dat ik nog levend en gezond was".

In Duitsland werden we in kampen ondergebracht: eerst in Dulme (Westfalen), later in Göttingen. Tenslotte kwam ik bij een zekere boer Achof terecht. Deze hield hengsten, acht werkpaarden en ook twee lopers. Vier Belgische soldaten hielpen hem bij het werk en wij hadden er niet te klagen. Een ledigstaand huisje werd er ons verblijf. De boer zelf was nog dienstplichtig en droeg het feldgrau uniform. Om de zes maanden, verklaarde hij, moest hij naar de monstering.

Na de wapenstilstand geraakte ik vroeg thuis in België. Tot in 1919 heb ik dan nog helpen de Roer bezetten en was ik in Duitsland gelegerd. Datzelfde jaar ben ik dan voor goed naar huis teruggekeerd.

Mijn schoonbroer Emeric Schelstraete uit Aalter en ik bezochten eens in 1921 de paardenmarkt in Gent en wie we daar ontmoetten? De Duitser Achof !... Hij kwam er paarden kopen en mijn schoonbroer deed daar nog een flinke zaak.

(opgetekend door J. Vyncke)

O N S F O T O B L A D

Hiernaast ziet U de volgende foto's :

Bovenaan: midden een groep krijgsgevangenen zit Jules Degroote. Met zijn naar boven gekrulde snor gelijkt hij wel 'n beetje aan keizer Willem II met zijn legerstaf. Die struise kerel rechts van hem zou dan Hindenburg moeten zijn. Helaas, het is een Franse krijgsgevangene. Al de overigen zijn Belgen en een onder hen is zelfs uit Jules z'n streek : die man, boven links met een pet op zijn hoofd, is Oscar Verbeke uit Schuiferskapelle, thans 75 jaar oud en er nog woonachtig.

Middenin: Dit is een recente foto van Pater Marcel Vergote die thans in het Karmelietenklooster te Antwerpen verblijft. Na vier jaar onderwijzerschap studeerde hij nog 10 jaar, werd in de volgende 6 jaren professor, onderdirecteur en directeur in een Karmelietencollege, daarna, als missionaris, stichter van een kloostertje in Indië (16 jaar) en een ander op Ceylon (12 jaar).
Zijn definitief verblijf in België betekende voor Pater Marcel ook het verlies van zijn welige baard. Deze wordt thans door een jongere broer als souvenir bewaard...

Onderaan: Jozef Devisch, na drie maanden krijgsgevangenschap opnieuw actief soldaat en deelnemend aan de bezetting van het Roergebied in Duitsland. Het geweld van het front is voorbij en, op rust in zijn kantonnement te Duisburg, speelt hij lustig op zijn trekorgel en "houdt hij het hoofd koel en de voeten warm"...
Ook een soldatenhart houdt van kinderen en die twee Duitse kleine meisjes maakten ook geen onderscheid tussen "vriend" en "vijand", een stelling die nog steeds kunstmatig in het leven gehouden wordt.

INTERNERINGSKAMPEN IN NEDERLAND.

UIT " ROND DE POLDERTORENS " Orgaan van de heemkring Sint-Cuthag (voor de Ambachten van Dudzele, Oostkerke, Lissewege en Moerkerk 11de jaargang, nr. 1, maart 1969.
Blz. 30. Bijdrage door R. CROIS "Uit het dagboek van een Moerkerkenaar, geïnterneerd te Zeist in 1914-18.

"Om aan dertig duizend Belgen, die na de val van Antwerpen verplicht waren over de Nederlandse grens te trekken, wilden zij niet in handen der Duitschers vallen, om aan dertig duizend mannen zeg ik, een onderdak te bezorgen, nam de Nederlandsche regering haren toevlucht tot het middel der concentratiekampen.

" De eerste dagen na het binnenkomen werd iedereen zoo goed mogelijk ondergebracht, 't zij in de kazernen, 't zij in tenten, overal waar de mobilisatie van het Hollandsch leger een plaatsje vrijgelaten had. Dadelijk begon men met het vaardig maken der kampen. Drij plaatsen werden daarvoor geschikt bevonden: de heide tussen Zeist en Amersfoort, de omstreken van Harderwijk en de heide te Oldenbroek waar reeds een kamp bestond voor Hollandsche soldaten. Zeist en Harderwijk waren de grootste."

...

" Verbeeld u een breede straat, 30 à 40 meters wijd, met rechts en links groote houten barakken welke met de puntgevel naar de straat gekeerd staan; de straat strekt zich uit over eene lengte van ongeveer twintig minuten gaans; in 't geheel ontmoet ge er zestig barakken."

" De barakken zijn zoo geschikt dat zij tot verblijf dienen van ieder 250 mannen, dat brengt de bevolking op 15.000 mannen in ronde cijfers. De mannen slapen in vier rijen, twee op de kant en twee in het midden. Ieder van hen heeft een stroozak en een dito hoofdkussen en twee wollen dekens. Etc. Men breide zich een net uit sterke touwen of uit ijzerdraad dat als hangmat moest dienen; zoo ontweek men de vochtigheid en het hard liggen.".

In de oorlog '14-'18 was Nederland neutraal en zo kon geregeld briefwisseling gevoerd worden tussen René Vandaele, Belgisch vluchteling in Spanje, en zijn Doomkerkse vrienden in de Nederlandse interneringskampen.

Van hem is nog een brief bewaard gebleven welke hij op 18 juli 1916 naar zijn vriend Jules Deriemacker in het kamp van Harderwijk stuurde. Hierin drukt hij vooreerst zijn medevoelen uit bij het vernemen van de dood van Jules' moeder.

Verder zijn visie over de oorlog in 1916: " Er zijn er die denken dat hij van de jare zal eindigen, maar ik geloof het niet. De verbondenen gaan nu wel een beetje vooruit, maar wat is dat: 100 meter, dan nog 200. Dat mag als zoveel als niets beschouwd worden."
(Men weet dat René juist vóór zijn repatriëring bij sociale onlusten te Barcelona gedood werd, waarschijnlijk door een verdwaalde kogel.)

Ons Doomkerke, 1975, 3

VERFRAAIING TE WILDENBURG.

DE KERK. Eind augustus jongstleden werd de binnenkant van de kerk volledig in het wit herschilderd. Aldus werd het in dit deels door bomen omgeven neo-gotisch gebouwtje veel klaarder en ook aangenamer om vertoeven.

HET KERKHOF. Eenzelfde opfrissing -hoewel niet met verf- verdient het ietwat afgelegen en verdoken kerkhof. De eerbiedwekkende stemmigheid, een dodenakker waardig, ontbrak er, in augustus althans, nog. Vóór- of achteruitgebogen roestige ijzeren kruisen zonder leesbaar opschrift, gebroken en ineengestuikte arduinen zerken, onhebbelijke wegels en hoogopgeschoten gras, konijnenpijpen naast de grafsteden, boden een ietwat gruwzame aanblik. De overigens talrijke mooie grafmonumenten kwamen er aldus niet tot hun recht. Hier, zoals te Doomkerke waartegen een van onze lezers verleden jaar zijn ongenoegen uitte, TREFT DE GRAFMAKER GEEN SCHULD. Deze doet alleen het werk waarvoor hij aangezocht en betaald wordt. Voor algemeen onderhoud en verfraaiing van een kerkhof dient de eigenaar, de besturende instantie, in te staan.

DUIVENSPORT ONMIDDELLIJK NA 1914-18.

De oudste duivenmelker te Doomkerke (Hector Braet, 79) vertelt: Tijdens de oorlog '14-'18 lag Doomkerke in het etappengebied en was het houden van duiven alhier volkomen verboden.
Onmiddellijk na de oorlog evenwel kwamen de duivenmelkers weer in aktie. Peet Haeck van St.Maria-Aalter was de invoerder van de allereerste duiven: wekelijks trok hij voor zaken naar Antwerpen en bracht dan telkens (van de markt ?) enkele duiven mee die hij alhier met grote winst verkocht.

De eerste duivenmaatschappij noemde "In Vlaanderen Vlaams" en was in De Kroon bij Fernand Vanderhaeghen gevestigd.
Voorzitter en vice-voorzitter werden: Charles-Louis Mannens van de Predikherenstraat en Arthur Verhoegstraete, tuinbouwleraar op Sintpietersveld. De heer Van Waesberghe, directeur van het Rijksopvoedingsgesticht werd Ere-voorzitter.
Andere bestuursleden waren: Georges Vanduinslager, Désiré en Edmond Lanckriet, Louis De Fauw, Hector Braet.
Men weet dat heden-ten-dage meestal voor geld gespeeld wordt. Toen was er weinig geld doch er was meer liefhebberij.

Bij leervluchten betaalde men 5 tot 10 centiem verzendingskosten per duif. Bij prijsvluchten werd daarbij 50 centiem inleggeld gevraagd. Viel men in de prijzen, dan won men 2.50 frank.
Men kon ook "poelen" (pool-weddingschap) aan zoveel per duif. Een "poel van één" bracht 8 frank op, als men won, een "poel van twee", zestien, enz. Er werd zelden voor meer dan 3 gepeold en het hoogste bedrag dat men uitlegde was van 15 tot 16 frank. Men mag zeggen dat heden, met dat geldspel, haast even gemakkelijk gepoeld wordt voor 1000 als toen voor 2.